

48

6. května 2024



KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA
A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

ECCLESIAE SPONSAE IMAGO
OBRAZ CÍRKVE NEVĚSTY

INSTRUKCE
O *ORDO VIRGINUM*

VYDAL SEKRETARIÁT ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE
PRAHA 2024
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA
A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA

ECCLESIAE SPONSAE IMAGO
OBRAZ CÍRKVE NEVĚSTY

INSTRUKCE
O ORDO VIRGINUM

PRAHA 2024
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

Obsah

ÚVOD	5
I. POVOLÁNÍ A SVĚDECTVÍ <i>ORDO VIRGINUM</i>	12
BIBLICKÝ ZÁKLAD ZASVĚCENÉHO PANENSTVÍ.....	12
CHARISMA A POVOLÁNÍ.....	18
<i>PROPOSITUM</i> , ZASVĚCENÍ A ŽIVOTNÍ STAV.....	18
DUCHOVNÍ CHARAKTERISTIKY	20
FORMA ŽIVOTA.....	23
Následování evangelia a osobní charismata.....	23
Modlitba a cesta askeze.....	24
Způsoby života, osobní vztahy a služba.....	27
II. POSTAVENÍ <i>ORDO VIRGINUM</i> V MÍSTNÍCH CÍRKVÍCH A V CÍRKVI UNIVERZÁLNÍ	30
ZAČLENĚNÍ V DIECÉZI.....	30
SPOLEČENSTVÍ A SPOLUODPOVĚDNOST V DIECÉZNÍM <i>ORDO VIRGINUM</i>	31
ZODPOVĚDNOST DIECÉZNÍHO BISKUPA	32
SPOLUPRÁCE V PASTORAČNÍ PĚČI O <i>ORDO VIRGINUM</i>	35
SPOLEČENSTVÍ A SPOLUZODPOVĚDNOST MEZI ZASVĚCENÝMI Z RŮZNÝCH DIECÉZÍ	36
Společné aktivity, služba společenství a pověřený biskup.....	36
Vztah k Apoštolskému stolci a Sekretariátu pro <i>Ordo virginum</i>	37
POBYT V JINÉ DIECÉZI A PŘESUN	37
NADACE, SDRUŽENÍ A VOLBA SPOLEČNÉHO ŽIVOTA.....	38
PŘÍSLUŠNOST K <i>ORDO VIRGINUM</i> A VZTAH K JINÝM CÍRKEVNÍM SKUPINÁM	39

ODLOUČENÍ OD <i>ORDO VIRGINUM</i>	40
Přestup do institutu zasvěceného života nebo společnosti apoštolského života.....	40
Vystoupení z <i>Ordo virginum</i>	40
Propuštění z <i>Ordo virginum</i>	40
Záznam a oznámení o odloučení.....	41

III. ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ A FORMACE

V <i>ORDO VIRGINUM</i>	41
ZÁVAZEK ROZLIŠOVÁNÍ A FORMACE	41
Cesta víry, rozlišování povolání a průběh formace.....	41
Praxe duchovního doprovázení	44
ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ A FORMACE	
PŘED ZASVĚCENÍM	45
Dynamika rozlišování povolání a formace před zasvěcením	45
Předpoklady a kritéria pro rozlišování.....	46
Využití odborníků z oblasti psychologie.....	49
Přípravné období	50
Formace před zasvěcením.....	52
Přijetí k zasvěcení a příprava jeho slavení	54
STÁLÁ FORMACE.....	56
Péče o stálou formaci	56
Osobní úsilí a rozměr společenství	56
Doporučení pro obsah a metodologii	57
ZÁVĚR	59

ÚVOD

1. Obraz církve, nevěsty Kristovy, je v Novém zákoně představen jako působivá ikona, vyjevující důvěrnou povahu vztahu, který chtěl Pán Ježíš navázat se společenstvím těch, kdo v něho věří (Ef 5,23-32; Zj 19,7-9; 21,2-3.9).

Od dob apoštolů se toto vyjádření tajemství církve osobitým způsobem projevovalo v životě těch žen, které se se snoubeneckou láskou zasvětily Pánu Ježíši v panenství. Odpověděly na charisma, které v nich zažehl Duch Svatý, a zakoušejí tak duchovní plodnost důvěrného vztahu s ním a nabízejí její plody církvi a světu.

2. Jak ukazují některé pasáže Nového zákona a texty z prvních křesťanských století, tato forma evangelijního života se spontánně objevila v rozličných oblastech, kde se rozvíjely křesťanské komunity,¹ a zařadila se mezi ostatní formy asketického života, které v pohanské společnosti představovaly zřetelné znamení novosti křesťanství a jeho schopnosti odpovědět na nejhlubší otázky o smyslu lidské existence.² Zsvěcené panenství žen postupně získalo charakteristiky životního stavu církví veřejně uznaného,³ podobně jako vdovství žen, které volily zdrženlivost „z úcty k Pánovu tělu“.⁴

1 Jedním z nejstarších je svědectví Klementa Římského (CLEMENS ROMANUS, *Ep. Ad Corinthios* 38, 2: *SCh* 167,162) a Ignáce Antiochijského (IGNATIUS ANTIOCHENSIS, *Ep. Ad Smyrnenses* XIII: *PG* 5, 717–718; *Ep. Ad Polycarpum* V, 2: *PG* 5, 723–724).

2 Okolo roku 150 se Justin vyjádřil takto: „Mnozí muži a ženy, kteří se stali Kristovými učedníky jako děti, zůstali čistí až do svých šedesáti nebo sedmdesáti let. A jsem hrdý na to, že mohu uvést příklady pocházející ze všech společenských vrstev. JUSTINUS, *Apol. pro christ.*, c. 15: *PG* 6, 349 (překlad vlastní, pozn. překl.); Athénagorás z Athén v roce 177 napsal Marcu Aureliovi: „Mezi námi je možné nalézt mnohé, jak muže, tak ženy, kteří zestárli, aniž by vstoupili do manželství, v naději na hlubší spojení s Bohem!“ ATHENAGORAS ATHENIENSE, *Legatio pro christianis* XXXII: *OTAC* VII, 172, in ATHÉNAGORÁS Z ATHÉN, *Přímluva za křesťany*, Pavel Mervart 2019, s. 261.

3 IGNATIUS ANTIOCHENSIS, *Ep. Ad Polycarpum* V, 2: *PG* 5, 723–724.

4 Podobnost mezi touto formou života a formou života zasvěcených vdov působila na počátku nedostatek jasného rozlišení, jak lze vyčíst ze spisu Ignáce Antiochijského, který na počátku 2. století pozdravil „panny zvané

V prvních třech stoletích podstoupilo mnoho zasvěcených panen pro svou věrnost Kristu mučednickou smrt. Mezi nimi byly Agáta z Katánie, Lucie ze Syrakus, Anežka a Cecílie z Říma, Tekla z Ikonía, Apolonie z Alexandrie, Restituta z Kartága, Justa a Rufina ze Sevilly. Od té doby až podnes zůstává památka panenských mučednic živou připomínkou úplného sebedarování, které panenské zasvěcení vyžaduje.

V ženách, které přijímaly toto povolání a odpovídaly na ně rozhodnutím setrvat v panenství po celý život, viděli církevní otcové obraz církve – nevěsty zcela oddané svému Ženichovi: proto je nazývali *sponsae Christi*, *Christo dicatae*, *Christo maritatae*, *Deo nuptae*⁵ (nevěsty Kristovy, zasvěcené Kristu, vdané za Krista, Boží nevěsty, pozn. překl.). V živém těle církve tvořily institucionalizovaný *coetus* (skupinu – pozn. překl.) nazvaný *Ordo virginum*⁶ (Řád panen – pozn. překl.).

3. Od 4. století se vstup do *Ordo virginum* uskutečňoval prostřednictvím slavnostního liturgického obřadu, kterému předsedal diecézní biskup. Uprostřed společenství shromážděného ke slavení eucharistie vyjádřila žena *sanctum propositum* (posvátné předsevzetí – pozn. překl.) zachovat po celý život panenství z lásky ke Kristu a biskup pronesl zásvětnou modlitbu. Jak dosvědčují již spisy sv. Ambrože z Milána a další nejstarší liturgické prameny, snubní symbolika obřadu byla zvláště patrná z toho, že biskup zahalil pannu do závoje. Toto gesto odpovídalo obřadu *velatio* (nasazení svatebního závoje – pozn. překl.), které se konalo při slavení manželství.⁷

vdovy“ v komunitě ve Smyrně: IGNATIUS ANTIOCHENSIS, *Ep. Ad Smyrn.* XIII: PG 5, 717–718. V apoštolských konstitucích z druhé poloviny 4. století se panny objevují spolu s vdovami a diákonkami jako institucionalizovaná součást křesťanské obce.

5 Srov. např. ATHANASIUS, *Apol. Ad Constant.* 33: PG 25, 640; AMBROSIUS, *De virginibus*, lib. I, c. 8, n. 52: PL 16, 202.

6 Tento výraz se nachází v BASILIUS, *Ep. 199 Ad Amphiloichium*: PG 32, 717.

7 Srov. AMBROSIUS, *De virginibus*, lib. III, cc. 1–3, nn. 1–14: PL 16, 219–224; *De institutione virginis*, c. 17, nn. 104–114: PL 16, 333–336. Srov. *Sacramentarium Leonianum* XXX: PL 55, 129.

4. V patristické literatuře nacházíme mnoho svědectví o úctě k životu zasvěcených panen a pastorační péči o něj. Církevní otcové se neomezovali na to, aby kárali nevhodné chování zasvěcených, které se neslučovalo s jejich závazkem vést čistý život v pokorném následování Krista, ale odpovídali také na námitky těch, kdo popírali hodnotu zasvěceného panenství, nebo na heretické názory, které obhajovaly ideál panenství a zdrženlivosti založený na negativním pojetí manželství a sexuality. Promyšlením teologických základů panenského zasvěcení osvětlovali charismatický původ, evangelijní motivaci, církevní a společenský význam, odkazovali na příklad Panny Marie a osvětlovali prorockou hodnotu předjímání a bdělého očekávání plného sjednocení s Pánem, které se uskuteční až při jeho slavném návratu na konci časů. Obraceli se na zasvěcené panny „spíše s láskou než s autoritou svého úřadu“⁸ a povzbuzovali je, aby svou lásku ke Kristu Ženichovi vyjadřovaly neúnavnou meditací Písma a vytrvalou osobní i liturgickou modlitbou, praktikováním askeze, ctností a skutků milosrdenství, pěstováním postoje poslušného naslouchání magisteriu biskupa a snahou střežit jednotu církve. Tak budou vydávat jasné a přesvědčivé evangelijní svědectví v křesťanských společenstvích a ve společnosti, kde zůstávají začleněny a kde žijí obvykle ve svých rodinách nebo někdy také formou společného života.

V této době se začínají definovat pravidla podstatných aspektů této životní formy, a to prostřednictvím papežských dekretů a ustanovení provinčních koncilů.

5. Zatímco v prvních staletích žily zasvěcené panny obvykle ve svých rodinách, s rozvojem cenobitského mnišství spojila církev panenské zasvěcení s životem v komunitě, a tedy se zachováváním společných pravidel a s poslušností vůči představené. Během staletí se postupně vytrácela původní forma života *Ordo virginum* se svým charakteristickým začleněním do místních církevních společenství pod vedením diecézního biskupa.

Ke slavení zasvěcení panen byly připojeny obřady vstupu do mnišského života a ve většině klášterů pak nahradily slavení *consecratio virginum* (zasvěcení panen – pozn. překl.). Pouze v některých

mnišských rodinách, kde se skládaly slavné sliby, užívání tohoto obřadu přetrvalo. I když si obřad zachoval podstatné prvky své původní struktury, byl při následných revizích obohacován dalšími kulturními prvky z národů, do kterých se rozšířil a které do něj vnesly nové liturgické modlitby a symbolická gesta.

6. Impuls k obnově církve, který byl inspirací pro Druhý vatikánský koncil, podnítil také zájem o liturgický obřad *consecratio virginum* a o *Ordo virginum*. Poté, co se na mnoho staletí tato starobylá forma zasvěceného života vytratila, ukazuje v radikálně proměněném historickém kontextu, ve kterém probíhaly procesy hlubokých změn postavení ženy v církvi a ve společnosti, svou překvapující přitažlivou sílu. Zdá se, že je nejen schopna odpovědět na touhu mnoha žen darovat se plně Bohu a bratřím a sestrám, ale že je také v souladu se znovuobjevením identity místní (partikulární) církve v jednotě s jediným Kristovým tělem.

Podle ustanovení čl. 80 Konstituce o posvátné liturgii *Sacrosanctum Concilium* byl v pokoncilním období obřad *consecratio virginum* v Římském pontifikátu upraven na základě koncilem stanovených obecných zásad pro liturgickou reformu. Nový *Ordo consecrationis virginum* byl na zvláštní příkaz papeže Pavla VI. promulgován Posvátnou kongregací pro bohoslužbu (předchůdkyně dnešního Dikasteria pro bohoslužbu a svátosti – pozn. překl.) dne 31. května 1970 s účinností od 6. ledna 1971.⁹ Byla obnovena nejstarší církevní tradice a s přihlédnutím k následnému historickému vývoji byly vypracovány a schváleny dvě formy slavení. První je určena ženám, které zůstávají *in saeculo* (ve světě – pozn. překl.), tedy v běžných životních podmínkách, a jejich zasvěcení přijímá diecézní biskup. Druhá je určena mniškám v těch komunitách, kde se tento obřad používá buď po doživotních slibech, nebo kde se skládají doživotní sliby a přijímá *consecratio virginum* během jedné slavnosti.

9 *Pontificale Romanum ex decreto Sacrosancti Concilii Œcumenici Vaticani II instauratum auctoritate Pauli PP. VI promulgatum, Ordo consecrationis virginum*, Editio typica, Typis Polyglottis Vaticanis, Civitas Vaticana 1970.

7. Tímto způsobem znovu nabylo výslovného církevního uznání panské zasvěcení žen, které zůstávají žít ve svém obvyklém prostředí, začleněny v diecézním společenství okolo biskupa po způsobu starobylého *Ordo virginum*, aniž by patřily do nějakého institutu zasvěceného života. Liturgický text a normy v něm stanovené vytyčují základní charakteristické prvky a pravidla této životní formy. Institucionální charakter této životní formy, který je osobitý a odlišný od institutů zasvěceného života, byl následně potvrzen v Kodexu kanonického práva (kán. 604). Analogicky také Kodex kánonů východních církví umožnil, aby východní církve ve svém partikulárním právu ustanovily zasvěcené panny, které ve světě skládají veřejnou profesi čistoty „samy za sebe“, aniž by tedy patřily k nějakému institutu zasvěceného života (kán. 570).

V důsledku toho bylo *Ordo virginum* při reorganizaci římské kurie podle apoštolské konstituce *Pastor bonus* dáno do kompetence Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života*.¹⁰

Také Katechismus katolické církve,¹¹ a dále reflexe u příležitosti biskupské synody na téma „Zasvěcený život a jeho poslání v církvi a ve světě“ a posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*¹² (zvláště v čl. 7 a 42) přispěly k ujasnění místa *Ordo virginum* mezi ostatními formami zasvěceného života v církvi tím, že poukázaly na charakteristické pouto mezi zasvěcenými pannami a místní a univerzální církví.

Instrukce *Znovu začít od Krista: obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí*¹³ zdůraznila potřebu toho, aby diecézní biskup a jeho presbyterium věnovali zasvěceným pannám zvláštní pozornost.

10 JAN PAVEL II., apoštolská konstituce *Pastor bonus* (28. června 1988), č. 105.

* Apoštolská konstituce papeže Františka *Praedicate evangelium* (19. března 2022) zavádí místo názvu „kongregace“ název „dikasterium“. Nově tedy: „Dikasterium pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života“ – pozn. překl.

11 *Katechismus katolické církve*, 922–924.

12 JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata* (25. května 1996).

13 KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A PRO SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí* (19. května 2002), č. 19.

Direktorium pro pastýřskou službu biskupů *Apostolorum succesores*¹⁴ pak v souvislosti se starobyrou církevní tradicí znovu potvrdilo, že diecézní biskup má věnovat *Ordo virginum* zvláštní pozornost, neboť panny byly Bohu zasvěceny skrze jeho ruce a jsou svěřeny do jeho pastorační péče.

8. Od chvíle, kdy byla tato forma zasvěceného života v církvi obnovena, došlo k velkému oživení *Ordo virginum*, jehož vitalita se projevuje velkým bohatstvím osobních charismat, daných do služby budování církve a obnovy společnosti podle ducha evangelia. Tento fenomén má velký význam nejen proto, že se dotýká velkého množství žen, ale také proto, že je rozšířen na celém světě, v mnoha zemích a diecézích, v rozličných zeměpisných oblastech a kulturách.

K tomu bezpochyby přispěl překlad latinského originálu *Ordo consecrationis virginum* do většiny současných jazyků pod dohledem příslušných biskupských konferencí.

Mnoho biskupů propagovalo a podporovalo *Ordo virginum* ve svých diecézích svým učením a pastorační činností. Využili k tomu také reflexi samotných zasvěcených panen nad jejich vlastní zkušeností, nad aktuálností tohoto povolání v dnešní církvi a v dnešním světě a nad tím, co je nezbytné k tomu, aby se jejich povolání mohlo projevit ve své jedinečnosti. Se stejným záměrem vypracovaly některé biskupské konference pro svá území společná kritéria a směrnice pro pastorační péči o *Ordo virginum*.

Svatý stolec v součinnosti s magisteriem a s činností diecézních biskupů nepřestával věnovat *Ordo virginum* svou pozornost a byl k dispozici místním církvím, aby podporoval znovuzrození a rozvoj této formy života v její jedinečnosti.

9. Služba společenství, kterou Petrův nástupce vykonává také vůči *Ordo virginum*, byla zvláště viditelná u příležitosti prvních dvou mezinárodních setkání zasvěcených panen v Římě, kterých se účastnily zasvěcené panny z mnoha zemí. Zasvěcené panny obdržely od

14 KONGREGACE PRO BISKUPY, *Direktorium pro pastýřskou službu biskupů Apostolorum successores* (22. února 2004), č. 104.

sv. Jana Pavla II. v r. 1995¹⁵ a Benedikta XVI. v r. 2008¹⁶ cenná poučení pro své směřování.

Třetí mezinárodní setkání se konalo v r. 2016, kdy byly zasvěcené panny z celého světa pozvány do Říma, aby se účastnily závěrečných dnů Roku zasvěceného života vyhlášeného papežem Františkem. Pod vedením Petrova nástupce, který vybídl osoby zasvěcené ve všech životních formách, aby znovuobjevily společné základy zasvěceného života, bylo jasně vidět, jak je ono charakteristické začlenění *Ordo virginum* do místních církví v souladu se zkušeností společenství, které zasvěcené panny zakoušejí na úrovni univerzální církve, jež jim tak umožňuje podílet se na jediném poslání církve.

10. V posledních letech byly této kongregaci zasilány žádosti o pokyny, jak mají diecézní biskupové uplatňovat normy obsažené v Římském pontifikátu a implicitně uvedené v kán. 604 Kodexu kanonického práva, a také o vymezení ucelenějších a strukturovanějších předpisů, které by blíže určily specifika *Ordo virginum* na základě právních principů zasvěceného života společných všem jeho formám.

Vzhledem k obnově této formy zasvěceného života v církvi, jejíž znovuobjevení je tak těsně svázáno s 2. vatikánským koncilem, a vzhledem k rychlosti jejího šíření v tolika místních církvích, bylo vhodné na tyto žádosti odpovědět, aby při nezbytném přizpůsobení jednotlivým kulturám byla zachována specifická identita *Ordo virginum*.

Tato instrukce stanovuje normativní principy a směrodatná kritéria, která pastýři každé diecéze a místní církve jí postavené na roveň mají v pastorační péči o *Ordo virginum* uplatňovat.

V první části instrukce je uveden biblický základ a typické prvky povolání a svědectví života zasvěcených panen. Druhá část pojednává o specifickém začlenění *Ordo virginum* do místní a univerzální církve. Třetí část se zabývá rozlišováním povolání a průběhem formace před zasvěcením a stálou formací.

15 JAN PAVEL II., *Promluva k účastnicím Mezinárodního setkání Ordo virginum při příležitosti 25. výročí promulgace obřadu zasvěcení panen*, Řím (2. června 1995).

16 BENEDIKT XVI., *Promluva k účastnicím Kongresu zasvěcených panen na téma: Zasvěcené panenství ve světě: dar pro církev a v církvi*, Řím (15. května, 2008).

I. POVOLÁNÍ A SVĚDECTVÍ

ORDO VIRGINUM

BIBLICKÝ ZÁKLAD ZASVĚCENÉHO PANENSTVÍ

11. „Plodte a množte se,“ přikázal Bůh prvnímu páru (Gn 1,28) a opětovně tento příkaz potvrdil Noemovi a jeho synům (Gn 9,1.7). Tento příkaz pronikl hluboko do židovské mentality a knih Starého zákona a byl spojen s příslibem četného potomstva a s naplněním mesiánských časů. Zdá se, že manželství, pokud možno požehnané mnoha dětmi, je ideálním profilem každého zbožného Izraelity a že jiný styl života je biblické mentalitě cizí.

V Pentateuchu a v historických knihách je sexuální zdrženlivost vyžadována pouze jako dočasná podmínka odloučení od toho, co je profánní, aby člověk mohl vstoupit do sféry Boží svatosti: např. při přípravě na setkání s Bohem na Sinaji (Ex 19,15) nebo na válku s Božími nepřáteli (1 Sam 21,2-7) či během služby levity v chrámě (Lv 22,1-9), a proto, aby se člověk mohl účastnit posvátné hostiny (1 Sam 21,5). Panenství je uznáváno jako kladná vlastnost pouze ve vztahu k budoucímu manželství a přímo odkazuje na fyzický stav ženy (Dt 22,13-21), protože představuje intimitu, která je vyhrazena manželovi. Velekněz je např. povinen vzít si pannu z důvodu rituální čistoty (Lv 21,10-14). Trvalé panenství je naproti tomu chápáno jako velké ponížení (viz Jiftáchova dcera v knize Soudců 11,37) a neplodnost je snášena s velkým morálním utrpením (viz Ráchel v Gn 30,23; Anna v 1 Sam 1,11; Alžběta v Lk 1,25).

12. Opěvování manželské lásky v mudroslovných knihách, které dosahuje svého poetického vrcholu v Písni písní, má původ v ideálu rodinného života předávaného tradicí, nazíraného ve své kráse (např. Ž 127,3-5; Ž 128,1-3; Sir 25,1) a znovu představovaného v morální a pedagogické perspektivě (např. Př 5,15-19; Sir 7,23-28; 9,1.9). Panenství je ceněno jako ctnost, kterou má žena chránit a na niž má dbát vzhledem k manželství, neboť je důkazem její počestnosti a cti její rodiny (Job 31,1; Sir 9,5; 42,10). Panenství je ceněno do té míry, že v knize Sirachovcově je personifikováno do Boží moudrosti

představené jako panna nevěsta, která se dává těm, kdo se bojí Pána (Sir 15,2). A protože ctnost se líbí Bohu, zdá se, že v dobrých skutcích je obsažena duchovní plodnost, která vysvobozuje ze smrtelnosti dokonce i neplodnou ženu, která nemůže založit rodinu nebo která nemá potomstvo (Mdr 3,13-14; 4,1).

13. Počínajíc Ozeášovým kázáním, úzce spojeným s jeho bolestnou osobní zkušeností, se metafora snoubenectví objevuje v prorockých knihách a zdůrazňuje nezištnost volby a vytrvalé věrnosti Boha jeho smlouvě (Oz 1-2; Ez 16,23), zatímco jeho lid podléhá svodům cizích božstev a jejich kultu. Boží lid je tímto symbolickým obrazem mnohokrát přirovnáván k postavě panny nebo je v ní zosobňován: jednou proto, aby se zřekl modloslužby, jejíž vinou riskuje zánik, stejně jako panna, která umírá bez potomstva (Am 5,2); jindy aby nařikal nad svou zkázou (Pláč 2,13); anebo když je vyzýván k pokání (Jer 31,12). Ale někdy je tato metafora použita při příslibu vykoupení, kterým Bůh zachrání Izrael před zničením a opuštěností, aby opět našel radost v poznání toho, že je milován láskou věčnou (Jer 31,4.13; Iz 62,5).

Také celibát proroka Jeremiáše, jediného, od kterého Bůh výslovně požaduje, aby si nebral ženu, představuje prorocké ohlášení trestu, který má dolehnout na lid (Jer 16,2). Jeremiášův celibát je výmluvným nástrojem Božího slova, symbolem smrti nebo lépe řečeno bolestným zosobněním jeho zprávy o soudu, kterou ohlašuje bezprostředně hrozící zkázu jako trest za nevěrnost lidu vůči Bohu.

14. V rabínském myšlení je neženatý muž považován za muže *bez pomoci, bez radosti, bez požehnání* (*Bereshit Rabba* 17,2), je podobný *tomu, který prolévá krev* nebo který umenšuje obraz Boží (traktát *Yevamot* z *babylónského Talmudu* 63b). Přesto se mezi rabíny a dalšími náboženskými skupinami, např. esény a therapy, a ve známé kumránské komunitě, objevují výjimky.

Na prahu Nového zákona je nám pak představena postava Jana Křtitele, který sám sebe nazývá *přítel Ženichův* (Jan 3,29) a svým asketickým životem a kázáním připravuje příchod Mesiáše a náhlé nastolení Božího království.

15. V Novém zákoně celibát přichází na scénu a je představován jako vtělené prorocství onoho již a ještě ne Božího království, které nachází svůj původ a opodstatnění své existence v novosti příchodu království do dějin.

Od chvíle, kdy se Boží království v evangeliích identifikuje s kázáním, skutky a samotnou osobou Ježíše, nabývá motivace k celibátu silně kristocentrický charakter. Evangelia Ježíšova dětství, Matoušovo (Mt 1,18-25) a zejména Lukášovo (Lk 1,26-38) ukazují novost panenství (*carnis et cordis* – těla a srdce, pozn. překl.) Ježíšovy matky. Je to viditelné znamení neviditelného vtělení Božího Syna a vyjádření svatební smlouvy s Bohem, ke které jsou povoláni všichni věřící.

Kromě toho nám evangelia představují Ježíše také jako putujícího kazatele, svobodného od všech vazeb (Mt 8,19-20), který ukazuje bezprostřední blízkost království již přítomného a vyzývá k víře a obrácení. Ježíšův poutnický styl s sebou přináší neustálé vzdalování se od míst a lidí a není přizpůsobený potřebám rodinného života, ve kterém jsou zájmy jednoho člena rodiny úzce spojeny se zájmy ostatních, což je zdrojem silné solidarity a politiky příbuzenských vztahů.

Přestože existují různé zmínky o Ježíšových příbuzných, nikde se v evangeliích nevyskytuje ani náznak, že by měl manželku nebo děti (Mk 3,31-32; Mt 6,3; Jan 6,42; Sk 1,14). Ježíš nazývá syny nebo dětmi své učedníky (*tékna*, Mk 10,24; *teknía*, Jan 13,33; *paidia*, Jan 21,5), čímž umožňuje uchopit synovství nebo dětství v duchovním smyslu. Při příležitosti návštěvy svých příbuzných, kteří přišli, aby ho viděli (Mt 12,47; Mk 3,31; Lk 8,20), nebo dokonce přiměli k návratu domů (Mk 3,21), jim oznamuje ustanovení své nové rodiny, která není založena na pokrevních svazcích, ale na duchovní realitě vyjádřené touhou plnit vůli Boží (Mt 12,50; Mk 3,31-35) nebo naslouchat Božím slovu a uvádět ho do praxe (Lk 8,21). Toto nové narození nebo znovuzrození v Duchu, které přesahuje tělo a krev, je doloženo také v Janově prologu (Jan 1,12-13) a v Ježíšově rozhovoru s Nikodémem (Jan 3,3-8).

Ježíš svobodně přijímá život bez rodinných vztahů a povinností, aby se mohl úplně věnovat hlásání Božího království a uskutečňování plánu lásky Otce k lidstvu.

Radikální svobodu od závazků, kterou Ježíš ztělesňuje, žádá také od těch, kdo ho následují: žádá, aby *opustili (afíemi* u všech tří

synoptiků) *všechno* (*panta*: Mt 19,27; Mk 10,28) nebo *vlastnictví* (*ta idia*: intimní věci, vlastní oblast intimity, Lk 18,28). To znamená opustit i rodiče, bratry, sestry, také manželku (*gyné*: Lk 18,29) nebo děti (*tékna*: Mt 19,29; Mk 10,29; Lk 18,29). Ke svým učedníkům mluví o eunušství (*eunuchia*) jako o úplně novém stavu, který nelze chápat jako umrtvování nebo pohrdání ženami, ale jako zvláštní Boží dar těm, kdo jsou k němu povoláni.

Vzpomeňme na slavné *logion* (Ježíšův výrok – pozn. překl.): „*Všichni to nechápou, jenom ti, kterým je to dáno*“ (Mt 19,11). Z gramatického hlediska odpovídá výraz, *kterým je to dáno* (*dédotai*) božskému pasivu a znamená: *ti, kterým to Bůh daroval*. Jen ti, kteří pronikají do tajemství Božího království, nastoleného Kristem, jsou schopni pochopit tento dar; dar, který vyžaduje dobrovolnou a svobodnou volbu a který je motivován teologicky a eschatologicky, neboť je *pro nebeské království* (Mt 19,12).

Celibát je představován jako svobodná volba, která se uskutečňuje také v tom vztahovém prostoru, kterým je tělo. Tato volba je odpovědí Bohu lásky, povolávajícímu a zjevujícímu se v Kristově tváři.¹⁷ Nejedná se o útěk ze vztahů ani o výsledek nelidského úsilí, ale o dar, který patří k dynamice proměnění vztahovosti a který charakterizuje styl ustanovený Ježíšem: evangelijní bratrství, které je základem smířeného lidstva a základem *koinonie*, na které stojí život církve.¹⁸

17 „Kristova slova (srov. Mt 19,11-12) vycházejí z reálné situace člověka a s tímž realismem ho *vedou ven*, k povolání, v němž je schopen novým způsobem – i když zůstává svou přirozeností ‚dvojnou‘ bytostí (totiž zaměřenou jako muž k ženě a jako žena k muži) – objevit v této své samotě, jež nepřestává být osobní dimenzí dvojnosti každého, novou, dokonce *ještě plnější formu vzájemného společenství s druhými*. Toto zaměření povolání zřetelněji vysvětluje výraz ‚pro nebeské království‘. Vždyť uskutečňování tohoto království se musí nacházet v linii s opravdovým rozvojem obrazu a podoby Boha v jeho trinitárním významu, to je právě ve ‚společenství‘, uvědomuje si, že se může realizovat ‚jinak‘ a v jistém smyslu ‚více‘ než v manželství tím, že se stane ‚opravdovým darem pro druhé.‘“ JAN PAVEL II., Katecheze 7. dubna 1982, in *Teologie těla, Katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*, 4. vydání, Praha 2012, s. 354.

18 „Takto se zdrženlivost ‚pro nebeské království‘, volba panenství nebo celibátu na celý život, stala ve zkušenosti učedníků a Kristových následovníků *aktem zvláštní odpovědi na lásku* božského Ženicha, *nabyla* proto

Hlásání Království tak odkrývá učedníkům novou eschatologickou situaci, před kterou všechno ostatní ustupuje do pozadí (Mt 10,37; Lk 14,26; Mt 19,27-29; Mk 10,28-30; Lk 18,29). V Mt 22,23-33; Mk 12,18-27 a Lk 20,27-40, kde se mluví o eschatologickém stavu vzkříšených z mrtvých, se ve skutečnosti ukazuje, jak volba celibátu a panenství pro Krista a pro evangelium již učedníky uvádí, v symbolickém a předjímajícím významu, do reality Království.¹⁹

16. V listě Korintánům Pavel staví panenství vedle manželství, ale představuje ho ne jako příkázání, ale jako *radu* (1 Kor 7,25), osobní Boží povolání, *charisma* (1 Kor 7,7). Charakterizuje ho jako životní stav, který umožňuje větší oddanost Pánu (1 Kor 7,32-35), jako svědectví toho, že křesťané nepatří tomuto světu, jako znamení směřování církve k jejímu konečnému cíli a jako předjímání stavu vzkříšení (1 Kor 29,31). Důraz není kladen na fyzický stav, ale na úplné odevzdání se Kristu a službě pro jeho království. V tomto smyslu je samo společnost v Pavlových očích *pannou*, kterou on jako otec zasnoubil

významu *aktu snubní lásky*, totiž snubního darování sebe sama, aby byla zvláštním způsobem opětována snubní láska Vykupitele; darování sebe sama, chápané jako *zřeknutí se*, ale učiněné především z *lásky*." JAN PAVEL II., Katecheze 28. dubna 1982, in *Teologie těla, Katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*, s. 366.

- 19 „Bytí žijícího člověka, muže nebo ženy, který [...] svobodně zvolí zdrženlivost ‚pro nebeské království‘, [...] poukazuje na [...] eschatologické ‚panenství‘ vzkříšeného člověka. V něm bude [...] odhalen absolutní a stále trvající snubní význam oslaveného těla ve spojení se samým Bohem prostřednictvím patření na něho ‚tváří v tvář‘; a oslaveného také skrze jednotu dokonale intersubjektivní. Ta bude spojovat všechny ‚účastníky onoho světa‘, muže i ženy, v tajemství společenství svatých. Pozemská zdrženlivost ‚pro nebeské království‘ je nepochybně znamením, jež *po-ukazuje* na tuto pravdu a na tuto skutečnost. Je znamením, že tělo, jehož koncem není smrt, směřuje k oslavení a je již mezi lidmi svědectvím, které předjímá budoucí vzkříšení. Nicméně toto *charismatické znamení*, ‚onoho světa‘ *vyjadřuje sílu a nejautentičtější dynamiku* tajemství ‚vykoupení těla‘: tajemství, které Kristus vepsal do pozemských dějin člověka a hluboce je do nich zakořenil. Zdrženlivost ‚pro nebeské království‘ nese tedy především znamení podobnosti s Kristem, který v díle vykoupení sám učinil tuto volbu ‚pro nebeské království‘.“ JAN PAVEL II., Katecheze 24. března 1982, in *Teologie těla, Katecheze Jana Pavla II. o lidské lásce podle Božího plánu*, s. 345–346.

Kristu, aby s neporušenou vírou, kterou vyvolalo kázání apoštolů, zaměřila na něj jediného všechnu svou energii a oddanost (2 Kor 11,2-4).

V nebeském Jeruzalémě jsou všichni vyvolení nazýváni *panici* (Zj 14,4), čímž je vyjádřena jejich věrnost smlouvě a to, že se neposkvrnili modlami. V knize Zjevení je panenství ukázáno jako znamení příslušnosti k nebeskému městu, nevěstě Beránkově (Zj 21,2.9).

Jestliže Ježíš, zasvěcený par excellence, žije své zasvěcení nikoliv oddělením se od profánního a nečistého, aby naplnil předpisy Zákona, ale přijetím těla, které mu Otec dal, a darováním sebe sama na kříži, je jeho tělo konkrétním místem a účinným znamením jeho zasvěcení se Otcovu plánu (Žid 10,5-10). To platí také pro všechny, kdo se vydají cestou celibátu či panenství: tělo se stává slovem, poselstvím o úplném patření Pánu a radostné službě bratřím a sestřám.

17. Křesťanské panenství existuje ve světě jako jasné znamení budoucího království, protože jeho přítomnost ukazuje relativitu hmotných dober a pomíjivost světa. V tomto smyslu je, tak jako Jeremiášův celibát, proroctvím blížícího se konce, ale současně ohlašuje, díky snoubeneckému poutu s Kristem, počátek budoucího věku, nového světa podle Ducha.

Znamení v biblickém chápání není pouze běžným odkazem nebo mlhavým obrazem vzdálené reality, ale realitou samotnou, která se začíná projevat. Ve znamení je též obsažena, i když ještě skrytá, realita budoucí.

Zasvěcené panenství je proto zasazeno do snubního rámce, který není teogamický (tj. manželství s božstvem), ale teologální, tzn. křestní, protože se týká snoubenecké lásky Krista k Církvi (srov. Ef 5,25-26). Jedná se o skutečnost spásy nadpřirozenou a nejen lidskou, a nelze ji vysvětlit logikou rozumu, ale vírou, neboť, jak připomíná Písmo: „*Tvým manželem bude tvůj stvořitel*“ (Iz 54,5). Tato skutečnost je jedním z *velkých děl* nového řádu nastoleného Kristovou Paschou a vylitím Ducha. Je to zkušenost obtížně pochopitelná pro člověka *tělesného* a srozumitelná jen těm, kteří se nechají poučit Božím Duchem (srov. 1 Kor 2,12-13).

CHARISMA A POVOLÁNÍ

18. Ženy, ve kterých Duch probouzí charisma panenství (Mt 19,11-12), přijímají milost zvláštního povolání. Tímto povoláním je Bůh Otec přitahuje do srdce manželské smlouvy (Zj 19,7-9), kterou chtěl ve svém věčném plánu lásky uzavřít s lidstvem a která se naplnila ve vtělení a ve velikonočním tajemství Syna.

Toto je to *veliké tajemství* (Ef 5,32), které se zpřítomňuje v církvi, nevěstě, pro kterou Kristus vydal sám sebe, aby ji učinil svatou a bez poskvrny (Ef 5,25-27), svátostí společenství Boha s lidmi.²⁰

Z tohoto snubního tajemství, do kterého jsou ponořeni všichni pokřtění, čerpají křesťanští manželé milost svátosti, která je posiluje v jejich svazku (Ef 5,28-29).

Z tohoto snubního tajemství čerpají také ženy, které v církvi přijímají panenské zasvěcení: pro lásku ke Kristu, milovanému nade všechno, se zřikají zkušenosti lidského manželství, aby byly s Kristem spojeny snubním poutem, zakoušely plodnost tohoto spojení a svědčily o něm svým panenstvím (1 Kor 7,34) a předjímalý realitu definitivního společenství s Bohem, ke kterému je povoláno celé lidstvo (Lk 20,34-36).

PROPOSITUM, ZASVĚCENÍ A ŽIVOTNÍ STAV

19. Tato duchovní realita je znázorněna a uskutečňuje se při liturgické slavnosti *consecratio virginum*, ve které církev vyprošuje pannám Boží milost a vylití Ducha Svatého.²¹

V tomto obřadu ty, které budou zasvěceny, vyjadřují *sanctum propositum*, tedy pevnou a definitivní vůli vytrvat po celý život v dokonalé čistotě, ve službě Bohu a církvi a následovat Krista, jak k tomu vybízí evangelium, aby jejich život byl svědectvím účinné lásky a zřetelným znamením budoucího života v Božím království.²²

Propositum těch, které budou zasvěceny, je přijato a potvrzeno církví skrze slavnostní modlitbu biskupa. Touto modlitbou pro ně

20 Srov. II. Vatikánský koncil, Věroučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, č. 1.

21 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 1; *Katechismus katolické církve*, 1667–1672; CIC, kán. 1166–1169.

22 Srov. *Ordo consecrationis virginum*, č. 17 a 22–23.

biskup vyprošuje a získává duchovní pomazání, které ustanovuje jejich snoubenecké pouto s Kristem a novým způsobem je zasvěcuje Bohu.²³

Tímto způsobem se panny stávají zasvěcenými osobami, vznešeným znamením lásky církve ke Kristu, eschatologickým obrazem nebeské Nevěsty a budoucího života.²⁴ Výlučná příslušnost ke Kristu, potvrzená snubním poutem, v nich žíví bdělé očekávání návratu slavného Ženicha (Mt 25,1-13), zvláštním způsobem je spojuje s jeho vykupitelskou obětí a dává je do služby budování církve a jejího poslání ve světě (Kol 1,24).

20. V životě zasvěcených panen se odráží povaha církve, která je živena láskou jak v kontemplaci, tak i v činnosti. Je učednicí a misionářkou, jež směřuje k eschatologickému naplnění a zároveň sdílí radosti a naděje, smutky a úzkosti lidí naší doby,²⁵ zvláště těch nejzranitelnějších a nejchudších, je ponořena do tajemství božské transcendece a vtělená do dějin národů.

Zasvěcení panen proto vytváří zvláštní vztah společenství s místní a univerzální církví.²⁶ Tento vztah je definovaný jedinečným poutem, kterým panny nabyly nového životního stavu a byly uvedeny do *Ordo virginum*.²⁷

Institucionální uspořádání a pastorační péče o tuto formu života se tedy nezbytně uskutečňuje prostřednictvím služby diecézního biskupa, nebo – v místní církvi postavené na roveň diecézi²⁸ – službou pastýře, který ji řídí v jednotě s Petrovým nástupcem.

23 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 1; *Ordo consecrationis virginum*, 16, 24.

24 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 1.

25 Srov. II. Vatikánský koncil, Pastorační konstituce o církvi v dnešním světě *Gaudium et spes*, č. 1.

26 Srov. JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata* (25. března 1996), č. 7 a 42.

27 Srov. CIC, kán. 604.

28 Srov. CIC, kán. 381 § 2.

DUCHOVNÍ CHARAKTERISTIKY

21. Povolání zasvěcených panen v *Ordo virginum* je jako každé křesťanské povolání zkušeností dialogu mezi Boží milostí a lidskou svobodou. Dar sebe sama ze strany panny předchází, udržuje a přivádí k naplnění svobodná a nezištná Boží iniciativa na základě křestního povolání v plodné bratrské síti církevních vztahů.²⁹ Toto zasvěcení lze tedy pochopit pouze ve světle radikální jednoty Božího lidu, která vychází z jediného Ducha a je založena na apoštolech a která se projevuje v rozmanitosti charismat a služeb, navzájem se doplňujících a schopných přispět k jedinému poslání církve (Řím 12,4-5).

22. Stejně jako v nejstarší tradici církve spočívá duchovní podoba zasvěcených patřících do *Ordo virginum* v tom, že je začleněna v místní církvi shromážděné kolem biskupa jako pastýře. To je zřetelné zejména v obřadu zasvěcení, kde je jako prvotní vzor předkládána církve: panna pro neporušenost své víry, snoubenka pro své nerozlučné spojení s Kristem, matka pro veliký počet svých dětí narozených pro život v milosti.³⁰

Panenství, manželství a mateřství³¹ jsou tři úhly pohledu, které umožňují popsat duchovní zkušenost zasvěcených panen. Nejedná se jen o jednotlivé charakteristiky stojící vedle sebe nebo o jejich souhrn, ale o duchovní hybné síly, které se doplňují a potvrzují. Jsou vepsány do základních souřadnic života ze křtu, v němž jsou zasvěcené ženy dcerami církve a sestrami všech lidí, s nimiž jsou spojeny pouty bratrství.

23. Panenství zasvěcených má svůj základ a smysl ve víře církve. Je totiž žité ve světle Krista a z lásky k němu, bez omezení a kompromisů

29 Srov. JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 14.

30 Srov. *Ordo consecrationis virginum*, 16.

31 Srov. JAN PAVEL II., apoštolský list *Mulieris dignitatem* (15. srpna 1988), č. 17–20.

a odkazuje na celistvé přijetí trojičního zjevení, které se v Kristu definitivně naplnilo.³²

V panenství se vyjadřuje úplné spolehnutí se na Pána, který přichází k člověku v samotném srdci jeho lidství, do jeho prvotní samoty, přímo tam, kde je do něj nesmazatelně vtisknut obraz a podoba Boha a kde je možné, navzdory všem pádům a zraněním hříchem, obnovit život podle Ducha. Charisma panenství, které žena přijala a které církev potvrdila skrze zasvěcení, je darem pocházejícím od Otce skrze Syna v Duchu. Toto charisma střeží, očisťuje, uzdravuje a umocňuje schopnost panny milovat, sjednocuje opět každou součást její historie a jednotlivé dimenze jejího lidství – ducha, duši a tělo, aby mohla odpovédět na milost nerozděleným, svobodným a radostným odevzdáním svého bytí.

24. Proto je křesťanské panenství zkušeností intimní, výlučné a nerozlučitelné jednoty s božským Ženichem, který se lidstvu daroval bez výhrad a navždy, a tak získal svůj svatý lid, církev. Manželství, které je v lidské bytosti zapsáno jako schopnost žít společenství v rozdílnosti muže a ženy, je pro zasvěcené panny zkušeností transcendence a překvapivé blahosklonnosti Boha. Zasvěcení se naplňuje skrze závazek smlouvy a věrnosti, která sjednocuje pannu s Pánem v mystickém sňatku, aby tak mohla mít stále hlubší a plnější účast na jeho smýšlení a připodobňovala se jeho vůli milovat.

25. Manželský svazek odhaluje svou schopnost dávat život, a je tak projevem hojné Boží milosti.³³ Zasvěcené panny napodobují svou

32 „Čistota celibátu a panenství, která je znamením sebedarování Bohu s *nerozděleným srdcem* (srov. 1 Kor 7,32-34), je odleskem *nekonečné* lásky, kterou se v hloubi trinitárního tajemství spojují tři božské osoby.“ JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 21. „Neporušenost víry byla také spojována s obrazem panenské církve, s její věrností snubní lásce ke Kristu: porušení víry narušuje společenství s Pánem.“ FRANTIŠEK, encyklika *Lumen fidei* (29. června 2013), č. 48.

33 „Manželská láska vždycky s sebou přináší zvláštní ochotu zahrnout do sebe všechny, kdo žijí kolem ní. V manželství záleží tato ochota, i když je otevřená pro všechny, obzvláště v lásce rodičů k jejich dětem. V panenství se vztahuje na všechny lidi, které zahrнула láska Snoubence-Krista.“ JAN PAVEL II., apoštolský list *Mulieris dignitatem*, č. 21.

matku církev, otevírají se daru duchovního mateřství a stávají se spolupracovnicemi Ducha. Duchovní mateřství je darem plodného a pohostinného nitra, které je ve vztahu s druhými starostlivým a odvážným strážcem lidské důstojnosti. Je výchovnou moudrostí, která se snaží nabídnout příznivé podmínky pro setkání s Bohem, přivádí na cesty Ducha a doprovází na nich.

26. Nejskvělejší a nejharmoničtější integrace panenství, manželství a mateřství se uskutečnila v osobě Panny Marie,³⁴ která je prvotinou lidstva obnoveného v Kristu, dokonalou ikonou církve, tajemstvím společenství, ženou, v níž se již naplnil úděl slávy, ke kterému je povoláno celé lidstvo, „matkou živého evangelia“.³⁵ V *Kecharitoméne* – v té, která byla zahrnutá milostí (Lk 1,28) – církev vždy rozpoznávala *Virgo virginum* (Pannu panen), nepřekonatelný prototyp zasvěceného panenství.³⁶ Proto je Maria matkou, sestrou a učitelkou zasvěcených panen. V ní zasvěcené panny nacházejí vzor postojů srdce: v naslouchání a přijetí Božího slova (Lk 8,21);³⁷ v aktivním hledání jeho vůle; v růstu na cestě víry „k údělu služby a plodnosti“;³⁸ v úplné a nezištné připravenosti naplnit Boží plán; v kontemplaci „tajemství Boha ve světě, v dějinách a v každodenním životě každého člověka a všech lidí“;³⁹ v panenském mateřství (Lk 1,38); ve schopnosti být „modlicí se a pracující ženou v Nazaretě [...], naší pohotovou paní, která ‚ve spěchu‘ (Lk 1,39) opouští svou vesnici a vydává se pomáhat druhým“;⁴⁰ v tom, jak stojí pod křížem doufajíc proti vši naději (Jan 19,25); v péči o rodící se církev (Sk 1,14).

34 Srov. II. Vatikánský koncil, Věřoučná konstituce o církvi *Lumen gentium*, VIII.

35 FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), 287.

36 Srov. AMBROSIUS, *De virginibus*, lib. II, c. 3, n. 19: *PL* 16, 211.

37 Srov. JAN PAVEL II., encyklika *Redemptoris Mater* (25. března 1987), č. 6.

38 FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 287.

39 Tamtéž, č. 288.

40 Tamtéž.

FORMA ŽIVOTA

Následování evangelia a osobní charismata

27. Zasvěcené panny nacházejí v evangeliu nevyčerpatelný zdroj radosti, který dává smysl jejich životu, orientaci na jejich cestě a je jejich základní normou.⁴¹ Následováním Krista přijímají jeho čistý, chudý a poslušný životní styl⁴² a věnují se modlitbě, pokání, skutkům milosrdenství a apoštolátu, každá podle vlastních charismat.⁴³

V *Ordo virginum* je povolání k panenství v souladu s charismaty, která dávají konkrétní podobu svědectví a církevní službě každé zasvěcené panny.⁴⁴ Proto jsou v něm různá vnímání, duchovní intuice, projekty a životní styly přiváděny ke zralosti, tzn. k vyjádření úplné a bezvýhradné oddanosti Pánu.⁴⁵

28. Aby mohla být osobní charismata rozpoznána, přijata a autenticky prožívána, nechávají se zasvěcené panny doprovázet a podporovat církví ve stálém a pokorném rozlišování, jehož cílem je pochopit,

41 Srov. FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 1.

42 Srov. BENEDIKT XVI., *Promluva k účastnicím Kongresu zasvěcených panen na téma: Zasvěcené panenství ve světě: dar pro církev a v církvi*, Řím (15. května, 2008), č. 5; JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 18.

43 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 2.

44 „Charismatické dary [...] jsou udělovány Duchem Svatým svobodně, aby svátostná milost přinášela v křesťanském životě plody rozličným způsobem a na všech úrovních. Protože jsou tato charismata dávana ‚pro obnovu a další rozvoj církve... každému k tomu, aby mohl být užitečný‘, může díky jejich mnohotvárnému bohatství Boží lid prožívat v plnosti své evangelizační poslání, zkoumat znamení doby a interpretovat je ve světle evangelia. Charismatické dary totiž vedou věřící, aby v plné svobodě a způsobem přiměřeným době odpovídali na dar spásy a sami se pro druhé stávali darem lásky a před všemi lidmi autenticky svědčili o evangeliu.“ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, dopis *Iuvenescit Ecclesia* (15. května 2016), 15.

45 „Mezi vámi je mnoho způsobů a možností, jak žít dar zasvěceného panenství [...]. Povzbuzuji vás, abyste překračovaly hranice vnějšího zdání a díky tajemství Boží něhy, které každá z vás v sobě nese, se shledávaly sestrami, a to i ve vaší rozdílnosti.“ BENEDIKT XVI., *Promluva k účastnicím Kongresu zasvěcených panen na téma: Zasvěcené panenství ve světě: dar pro církev a v církvi*, č. 5.

jaká je Boží vůle pro jejich život (Řím 12,2). Jedná se o interpretaci duchovní zkušenosti každé zasvěcené, s porozuměním a evangelijní moudrostí, s ohledem na její životní příběh a její místo v konkrétním církevním a sociálním kontextu.

Mezi formami pomoci, které církvev pro rozlišování doporučuje, by zasvěcené panny neměly opomíjet duchovní doprovázení.⁴⁶ Uprímný, učenlivý a dospělý dialog s rozváznou a zkušenou osobou, která tuto službu vykonává, je pro každou zasvěcenou pannu cennou příležitostí k prohloubení, přezkoumání a potvrzení a nabízí jí vhodné prostředky k tomu, aby rostla ve své odpovědi Pánu, který volá ke svatosti a k osobní celistvosti.

Zasvěcené panny pokračují v cestě rozlišování, kterou započaly při rozlišování před přijetím zasvěcení, a v postoji dceřině poslušnosti se radí s diecézním biskupem o nejdůležitějších aspektech své životní cesty a prověřují s ním přijatá rozhodnutí.⁴⁷

Modlitba a cesta askeze

29. Modlitba je pro zasvěcené potřebou lásky „obdivovat krásu toho, kdo je miluje“,⁴⁸ a potřebou spojení s Milovaným a se světem, jehož jsou součástí.

Proto milují kontemplativní ticho,⁴⁹ které vytváří příznivé podmínky pro naslouchání Božímu slovu a rozmluvu se Ženicem od srdce k srdci. Touží ho hlouběji poznat a prohloubit dialog modlitby,

46 „Velikou pomocí pro každého jednotlivce v jeho postupu na cestě evangelia, zvláště v období formace a v jiných významných životních okamžicích, je důvěryplný a pokorný vztah duchovního vedení, které člověku pomáhá ochotně odpovídat na podněty Ducha Svatého a udržovat jistý směr na cestě ke svatosti.“ JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 95.

47 Srov. BENEDIKT XVI., *Promluva k účastnicím Kongresu zasvěcených panen na téma: Zasvěcené panenství ve světě: dar pro církvev a v církvi*, č. 4–5.

48 AUGUSTINUS, *De sancta virginitate*, c. 54: PL 40, 428.

49 „Velká patristická tradice nás učí, že Kristova tajemství jsou vázána na ticho a jen v tichu může Slovo nalézt v nás svůj příbytek, jak se stalo v Marii, která je neoddělitelně ženou slova a ticha.“ BENEDIKT XVI., posynodální apoštolská exhortace *Verbum Domini*, č. 66.

a proto důvěrněji poznávají biblické zjevení, především skrze *lectio divina* a hlubším studiem Písma.⁵⁰

30. V liturgii nacházejí hlavní zdroj teologického života, společenství a poslání církve. Nechávací svou spiritualitu formovat slavením svátosti a liturgií hodin v poslušnosti rytmu liturgického roku, a tím sjednotit a správně nasměrovat i ostatní modlitební praktiky, cestu askeze a celý svůj život.

31. Pro zasvěcené panny je liturgický rok hlavní cestou, kterou máme jít s bratry a sestrami vstříct Ženichovi. Proto se svěřují pedagogice církve, která je vede ke stále hlubšímu chápání, slavení a osvojení si Kristových tajemství.

32. Do středu své existence staví eucharistii, svátost snubní smlouvy, ze které plyne milost jejich zasvěcení.⁵¹ Jsou zvány k tomu, aby žily intimitu s Pánem, aby se s ním ztotožnily a připodobnily se mu, pokud možno v každodenní účasti na eucharistické oběti, přijímáním Chleba života ze stolu Božího slova a Těla Kristova.⁵²

Projevují lásku nevěsty církve k eucharistii také v adoraci eucharistického těla Pána a od něho čerpají činnou lásku k údům jeho mystického těla.

50 „Neznalost Písma je neznalost Krista.“ Hieronymus, *Commentarii in Isaiam, Prologus*; CCL 73, 1: PL 24, 17. (Český překlad viz Denní modlitba církve, Modlitba se čtením o památce sv. Jeronýma dne 30. září – pozn. překl.).

51 „Eucharistie je svátost našeho vykoupění. Je to svátost Snoubence a Snoubenky. Eucharistie zpřítomňuje a svátostně znovu uskutečňuje Kristův vykupitelský čin, kterým ‚je stvořeno‘ jeho tělo, církev. S tímto ‚tělem‘ je Kristus spojen, jako je spojen snoubenec se svou snoubenkou.“ JAN PAVEL II., apoštolský list *Mulieris dignitatem*, č. 26.

52 „Zde se může uskutečňovat v plnosti *důvěrné přátelství* s Kristem, *úplné připodobňování jemu, ztotožňování s ním*, ke kterému jsou zasvěcení pozváni svým povoláním.“ KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista. Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí* (19. května 2002), č. 26.

33. Časté přijímání svátosti smíření „jim umožňuje hmatatelně se dotýkat milosrdenství“, „zdroje opravdového vnitřního pokoje“,⁵³ a znovu je přivádí k jediné Lásce jejich života. S důvěrou se utíkají k této službě církve, oslavují a chválí Boží lásku, která je předchází a uzdravuje, uznávají své chyby, obnovují vyznání víry v jeho milosrdenství a zakoušejí radost z odpuštění, které jim dává novou sílu na cestě obrácení a věrnosti Pánu.⁵⁴

34. S každodenní věrností liturgii hodin, kterou přijaly jako dar a závazek při obrádu zasvěcení, prodlužují v čase připomínku spásy a umožňují, aby se mimořádné bohatství velikonočního tajemství rozlévalo a šířilo v každé hodině jejich života. Při slavení liturgie hodin, zvláště ranních chval a nešpor,⁵⁵ nechávají v sobě zaznívat Kristovo smýšlení a nechávají se jím proměňovat. Sjednocují své hlasy s hlasem celé církve a předkládají Otci výkřiky radosti a bolesti, často nevědomé, které vystupují z lidstva a celého stvoření.

35. Aby prohloubily a oživily vztah s Pánem Ježíšem, vyrazují si náležitý čas na duchovní obnovy a exercicie. Cení si také forem a způsobů modlitby, které patří k tradici církve, včetně zbožných cvičení a dalších projevů lidové zbožnosti.

Pěstují zbožnost plnou náklonnosti a dceřiné důvěry k Panně Marii, „učitelce panenství“,⁵⁶ která je příkladem a záštitou každého zasvěceného života⁵⁷ a od níž se každý den učí chválit Pána.

36. Pohnuty touhou odpovídat na lásku Ženicha láskou stále čistší a velkorysejší čerpají pro svá rozhodnutí inspiraci v modlitbě; neustále bdí nad svým chováním a postojí a pokojně přijímají oběti, které přináší každodenní život. Bojují proti pokušením, myšlenkám,

53 FRANTIŠEK, bula *Misericordiae vultus* (11.dubna 2015), č. 17.

54 „Slavit svátost smíření znamená nechat se vroucně obejmout: je to objetí nekonečného Otcova milosrdenství.“ FRANTIŠEK, Katecheze na generální audienci, 19. února 2014, in: <<https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=19622>> (3. 6. 2023).

55 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 2.

56 AMBROSIUS, *De institutione virginis*, c. 6, n. 46: *PL* 16, 320.

57 Srov. CIC, kán. 663 § 4.

pobídkám a způsobům, které vedou ke zlému. Učí se s pokorou přijímat bratrské napomenutí.

Přijímají kající úkony navržené církví a po domluvě s duchovním doprovázejícím si každá určuje formy nebo způsoby askeze,⁵⁸ které jí pomáhají růst ve svobodě a evangelijních ctnostech s připraveností k rozlišování a obrácení,⁵⁹ které trvá celý život.⁶⁰

Způsoby života, osobní vztahy a služba

37. Charakteristikou této formy života je začleněnost zasvěcených žen do místní církve, a tedy do konkrétního kulturního a sociálního prostředí. Zasvěcení je vyhrazuje Bohu, aniž by je odcizilo prostředí, ve kterém žijí a ve kterém jsou povolány vydávat své osobní svědectví.⁶¹

Mohou žít samy, v rodině, spolu s jinými zasvěcenými ženami nebo v jiných situacích příznivých pro vyjádření jejich povolání a naplnění jejich životního poslání. Samy si zajišťují obživu vlastní prací a z osobních zdrojů.

38. Touží vyzařovat důstojnost a krásu svého povolání způsobem blízkým lidem své doby, a proto zachovávají stylem oblékání zvyklosti

58 „Askeze, která napomáhá ovládnání a usměrňování sklonů lidské přirozenosti zraněné hříchem, je opravdu velmi nezbytná pro osoby zasvěceného života, aby vytrvaly ve věrnosti svému povolání a následovaly Ježíše na jeho cestě kříže.“ JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 38.

59 „Povolání osob zasvěceného života je totiž zaměřeno na to, aby hledaly především Boží království, je to zvláštní výzva k plnému vnitřnímu obrácení skrze zřeknutí se sebe sama, aby člověk žil pouze z Pána, a tak aby Bůh byl všechno ve všech. Zasvěcené osoby jsou povolány k tomu, aby v kontemplaci hleděly na proměněnou Kristovu tvář a vydávaly o ní svědectví a zároveň aby samy žily ‚proměněným‘ životem.“ JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 35.

60 „Pravidlo obrácení je toto: přestat jednat zle a učit se jednat dobře. Obrácení je cesta, která vyžaduje odvahu odvrátit se od zla a učit se jednat dobře. A především vyžaduje konkrétní skutky.“ FRANTIŠEK, Ranní meditace z Domu sv. Marty, Učte se jednat dobře (14. března 2017). (Překlad z italštiny vlastní – pozn. překl.)

61 Srov. BENEDIKT XVI., *Promluva k účastnicím Kongresu zasvěcených panen na téma: Zasvěcené panenství ve světě: dar pro církev a v církvi*, č. 4–5.

prostředí, ve kterém žijí, a spojují zdobnost a projev vlastní osobnosti v souladu se svým společenským postavením se ctností střídmosti.⁶²

Kromě odůvodněných výjimek nosí prsten, který jim je dán během obřadu zasvěcení, jako znamení manželské smlouvy s Kristem Pánem.

V místech, kde není zvykem vdaných křesťanských žen zahalovat si hlavu závojem, nenosí zasvěcené panny závoj, který mohly přijmout při obřadu zasvěcení, jako řádnou součást svého oděvu. Řídí se pokyny diecézního biskupa nebo biskupských konferencí, které s přihlédnutím k rozličným okolnostem a měnícím se společensko-kulturním podmínkám mohou připustit používání závoje při liturgických slavnostech nebo v jiných situacích, ve kterých je vhodné použít toto viditelné znamení jejich úplného odevzdání se službě Kristu a církvi.

39. Jejich oddanost církvi se projevuje v „poslání osvětlovat, žehnat, oživovat, pozvedat, uzdravovat a osvobozovat“;⁶³ v zápalu pro hlásání evangelia, pro budování křesťanského společenství a pro prorocké svědectví o bratrském společenství, v přátelství nabídnutém všem, v horlivé starostlivosti o duchovní a hmotné potřeby lidí své doby, v úsilí prosazovat společné dobro společnosti.⁶⁴

To je vede k rozlišování konkrétních forem jejich služby církvi, což se projevuje také ochotou přijmout pastorační úkoly.

Protože poznání Kristova tajemství umožňuje pochopení služby církve, je důležité, aby v nich v modlitbě a rozjímání, jakož i v konkrétní zkušenosti, dozrálo hluboké a správné vědomí služby, respektující tajemnou evangelijní a církevní moudrost, která je též vyjádřena v ustanoveních diecézního biskupa a biskupských konferencí.

62 FRANTIŠEK, encyklika *Laudato si'* (24. května 2015), č. 222–227.

63 FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 273.

64 „Chceme-li být autentickými hlasateli evangelia, musíme si též pěstovat duchovní radost z toho, že zůstáváme nablízku životu lidí, a to až do té míry, že se to stane zdrojem svrchované radosti. Misijní poslání je vášeň pro Ježíše, avšak současně i vášeň pro jeho lid. [...] Tak chápeme, že on chce použít nás k tomu, aby se stále více přibližoval ke svému milovanému lidu. Bere nás z lidu a posílá nás k lidu, takže naše identita bez této příslušnosti nemá smysl.“ FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium* (24. listopadu 2013), č. 268.

Budou-li se vzdělávat ve škole této moudrosti, naučí se přijmout, a to i skrze zkušenost, jak návrhy, které vycházejí ze života církve, jež je tajemstvím a společenstvím, tak i „všechny skryté křesťanské a evangelizační možnosti, které již v konkrétním světovém dění existují a působí“,⁶⁵ aby rozpoznaly nové příležitosti, které utvářejí nové vědomí služby, odpovídající skutečné schopnosti jejich velkorysého sebedarování.

Vnímavé k výzvam, které přicházejí z prostředí, ve kterém žijí, a ochotny dát k dispozici dary, které přijaly od Pána, jsou povolány, aby samy přispívaly k obnově společnosti podle ducha evangelia. Bez naivity a přílišného zjednodušování přijímají závazek rozvíjet víru ve své kultuře a brát za své, že církev upřednostňuje chudé, trpící a ty, kteří jsou na okraji společnosti.⁶⁶

40. Vědomy si této odpovědnosti, volí si svou práci podle svých schopností, zájmů a skutečných možností. Poznávají v tom konkrétní způsob, jak svědčit o tom, že Bůh povolává lidstvo ke spolupráci na svém tvůrčím a vykupitelském díle a k důvěrnější účasti na své lásce, skrze niž přitahuje k sobě svět a celé dějiny.

V uspokojeních i těžkostech, které s sebou tato práce přináší, rozvíjejí zasvěcené panny svou schopnost nazírat a šířit nejpůvodnější a nehlubší smysl lidské činnosti: přispět k tomu, aby se svět stal pohostinným domovem pro všechny, otevřeným pro přijetí zjevení Božího království. Proto usilují v pracovním prostředí o „mnohostranný osobní rozvoj“, který zahrnuje „kreativitu, projekty do budoucnosti, rozvoj schopností, uplatňování hodnot, komunikaci s ostatními, postoj adorace“,⁶⁷ dbají na získání kompetentní, aktuální a odpovědné

65 PAVEL VI., apoštolská exhortace *Evangelii nuntiandi* (8. prosince 1975), č. 70.

66 Srov. *Ordo consecrationis virginum*, 16; Jan Pavel II., *Promluva k účastnicím Mezinárodního setkání Ordo virginum při příležitosti 25. výročí promulgace obřadu zasvěcení panen*, č. 6; FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 197–216. „Opce pro chudé je pro církev kategorií spíše teologickou než kulturní, sociologickou, politickou či filozofickou.“ FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 198.

67 FRANTIŠEK, encyklika *Laudato si'*, č. 127.

odbornosti a potírají vše, co snižuje a zatemňuje důstojnost lidské činnosti.

41. Nechávací v sobě rozvinout vděčnost za Boží dílo,⁶⁸ kontemplaci naplněnou chválou, smysl pro krásu, cit pro slavení i odpočinek,⁶⁹ péči o všechny dimenze člověka.

Učí se od Ženicha, tichého a pokorného srdcem (Mt 11,29), žít v naději a odevzdanosti Bohu i s přibývajícím věkem, v různých fázích života, v nemoci, v morálním utrpení a jiných situacích, ve kterých zažívají dramatičnost, křehkost a nejistotu existence.⁷⁰

Přijímají až do konce snoubeneckou lásku Ukřižovaného a Vzkříšeného a svěřují se mu, aby jejich život i ve smrti vyjadřoval velkonoční smysl jejich existence.

Svým vlastním zasvěcením všem připomínají, že původ, smysl a cíl lidských dějin spočívá ve svatém tajemství Boha, v jeho nekončné předcházející a milosrdné dobrotě a v lásce, která se chce sdílet s celým stvořením.

II. POSTAVENÍ ORDO VIRGINUM V MÍSTNÍCH CÍRKVÍCH A V CÍRKVI UNIVERZÁLNÍ

ZAČLENĚNÍ V DIECÉZI

42. Ženy, které přijímají toto zasvěcení, jsou povolány, aby svým životem daly zazářit lásce, která je základem jednoty a svatosti celého těla církve. Zůstávají zakořeněny v té části Božího lidu, kde dosud žijí a uprostřed kterého se uskutečňovalo rozlišování jejich povolání a příprava k zasvěcení. K této místní církvi jsou totiž vázány zvláštním poutem lásky a vzájemné sounáležitosti.

68 Tamtéž, č. 220.

69 Tamtéž, č. 237.

70 Srov. JAN PAVEL II., *Promluva k účastnicím Mezinárodního setkání Ordo virginum při příležitosti 25. výročí promulgace obřadu zasvěcení panen*, Řím (2. června 1995), č. 4.

Místní církev je ve svých rozmanitých součástech volána k tomu, aby uvítala povolání těchto zasvěcených, doprovázela je a podporovala na jejich cestě a rozpoznávala, že panenské zasvěcení a osobní charismata každé zasvěcené jsou dary pro budování společenství a poslání církve.

43. Zasvěcené panny rostou ve vděčnosti za všechny dary, které obdržely ve společenství svatých a které stále dostávají prostřednictvím života místní církve, ve které žijí: víru v Ježíše Krista, panenské zasvěcení, podíl na dějinách svatosti v duchovní tradici, která se rozvíjela ve vztahu kultury a institucí konkrétní lidské společnosti na daném místě.

Věnují neustálou pozornost magisteriu diecézního biskupa a odpovídají na jeho pastorační rozhodnutí a přijímají je zodpovědně, uvědoměle a s kreativitou.

Nesou ve svých modlitbách potřeby diecéze a zejména úmysly biskupa.

Rozpoznávají jako dar Ducha svědectví ostatních povolání, která obohacují život křesťanského společenství, a využívají příležitosti ke vzájemnému povzbuzení a k pastorační, misijní a charitativní spolupráci.⁷¹

Se svou ženskou vnímavostí⁷² nabízejí svou zkušenost a vhléd jako cenný příspěvek k evangelijnímu rozlišování, ke kterému je křesťanské společenství ve všech dobách voláno: jak být přítomni a jak jednat v konkrétním sociálním kontextu.

SPOLEČENSTVÍ A SPOLUODPOVĚDNOST V DIECÉZNÍM *ORDO VIRGINUM*

44. Příslušnost k *Ordo virginum* zakládá silné pouto mezi všemi zasvěcenými pannami v diecézi. Vzájemně se pokládají za nejbližší sestry, se kterými sdílejí totéž zasvěcení a horlivé nadšení pro rozvoj

71 Srov. CIC, kán. 680.

72 FRANTIŠEK, apoštolská exhortace *Evangelii gaudium*, č. 103–104.

církve. Proto přijímají ducha společenství jako dar církve a přičiňují se o jeho růst, pěstují vzájemnou úctu a oceňují dary, které každá z nich má, pěstují přátelství a jsou vnímavé a upozorňují na konkrétní situace nouze (Řím 12,10.13.15–16). Udržují v modlitbě živé pouto se zesnulými sestrami a uchovávají památku jejich svědectví lásky a věrnosti Pánu.

45. Zasvěcené panny se aktivně účastní formačních aktivit; po dohodě s biskupem, a jak je to jen možné, se podílejí na formaci aspiranek a kandidátek zasvěcení.

S ohledem na počet zasvěcených žen a praktické okolnosti hledají společně s diecézním biskupem způsoby, jak poskytovat službu společenství, které by podporovalo vzájemné porozumění a stabilní vztahy, napomáhalo rozvoji spoluodpovědnosti v duchu synodality⁷³ a umožňovalo pokračování a integritu společných iniciativ, aniž by se mezi zasvěcenými ženami vytvářely vztahy hierarchické podřízenosti.

Jako součást služby společenství může být ustanovena služba nebo tým pro rozlišování povolání a formaci před zasvěcením a služba nebo tým pro trvalou formaci.

ZODPOVĚDNOST DIECÉZNÍHO BISKUPA

46. Úkolem diecézního biskupa je přijímat povolání k zasvěcení v *Ordo virginum* jako dar Ducha a podporovat takové podmínky, aby začlenění zasvěcených panen do jemu svěřené církve přispívalo k cestě svatosti Božího lidu a k jeho poslání.

V návaznosti na starobyitou tradici církve ukazuje *Obřad zasvěcení panen* postavu biskupa nejen v úloze kněze, rozdavatele božské

⁷³ „Cesta *synodality* je cestou, kterou Bůh očekává od církve třetího tisíciletí.“ FRANTIŠEK, *Proslov u příležitosti 50. výročí ustanovení biskupské synody* (17. října 2015) in Přípravný dokument XVI. Řádného generálního shromáždění biskupské synody *Za církev synodální: společenství, spoluúčast a poslání*, s. 2.

milosti,⁷⁴ ale také jako učitele, který ukazuje a potvrzuje cestu víry,⁷⁵ a jako pastýře, který se s láskou stará o lid jemu svěřený.⁷⁶

Pastorační péče o *Ordo virginum* je součástí řádné služby diecézního biskupa posvěcovat, učit a vést a zavazuje ho jak ve vztahu k jednotlivým zasvěceným a ženám, které o přijetí zasvěcení žádají, tak také k *Ordo virginum* své diecéze jako celku (*coetus*).

47. Diecézní biskup je zodpovědný za přijetí k zasvěcení, a proto dohlíží na shromažďování informací o každé kandidátce, určuje způsob odpovídající formace a je na něm rozlišit povolání.

Při slavení zasvěcení biskup představí zasvěcené církevnímu společenství jako znamení církve, nevěsty Kristovy. Diecézní biskup je řádným vykonavatelem zasvěcení⁷⁷ a pouze v případě opravdové nutnosti může tuto pravomoc delegovat, a proto také není možné panny zasvěcovat v době uprázdnění biskupského stolce (*sede vacante*). Slavením obřadu zasvěcení je *Ordo virginum* přítomno v místní církvi, i kdyby se jednalo o zasvěcení jediné osoby. Žádný jiný úkon ustanovení ze strany biskupa není nutný.

48. Biskup je zasvěceným pannám pastýřem a povzbuzuje je, aby žily v radostné věrnosti svému povolání. Je pozorný k potřebám životní cesty každé z nich a ujišťuje se, že mají k dispozici vhodné nástroje stálé formace.

Podporuje společenství mezi zasvěcenými a cit pro spoluodpovědnost za životaschopnost jejich svědectví v církvi. Podporuje příležitosti k setkávání, společné iniciativy a formační programy. Spolu se zasvěcenými pannami hledá způsoby, jak by se na diecézní úrovni a s ohledem na konkrétní okolnosti mohla projevovat služba společenství. Povzbuzuje také ke kontaktům a spolupráci se zasvěcenými z jiných diecézí.

74 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 6.

75 Srov. *Ordo consecrationis virginum*, 14 a 16.

76 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 5; *Ordo consecrationis virginum*, 2 a 16.

77 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda*, 6.

49. Spolu se zasvěcenými pannami věnuje pozornost těm z nich, které buď pro pokročilý věk, pro chabé zdraví nebo kvůli jiným těžkostem prožívají období těžkého utrpení nebo soužení.

S přihlédnutím k místním zvykům a okolnostem dává zasvěceným pokyny, aby zajistily modlitby za zesnulé a uchování památky jejich svědectví víry a lásky k Pánu. Nakolik je to možné, účastní se zasvěcené slavení křesťanských pohřebních obřadů sester a podílejí se na jejich přípravách společně s příbuznými a dalšími blízkými osobami.

50. I když je jmenován delegát nebo delegátka pro pastorační péči o *Ordo virginum*, konečná rozhodnutí týkající se důležitých úkonů přísluší diecéznímu biskupovi. Patří mezi ně: přijetí k zasvěcení; zapsání zasvěcené z jiné diecéze do diecézního *Ordo virginum*; dispens od závazků zasvěcení; propuštění z *Ordo virginum*; poskytnutí pokynů pro formaci před zasvěcením a pro trvalou formaci; schválení způsobu fungování služby společenství diecézního *Ordo virginum*; ustanovení kanonických nadací s cílem zabezpečit podporu a ekonomické řízení aktivit *Ordo virginum* a případný souhlas, aby žádaly o civilní uznání; uznání a schválení stanov diecézního sdružení zasvěcených panen, jakož i případný souhlas, aby žádaly o civilní uznání.

51. Biskup poskytne nezbytné instrukce, aby každé zasvěcení bylo zapsáno do knihy k tomu určené, která má být uchovávána v diecézní kurii. Dále poskytne instrukce pro pečlivé shromažďování dokumentace týkající se *Ordo virginum*. Je třeba zaznamenávat především: úmrtí zasvěcených, zapsání anebo dočasné přijetí zasvěcených z jiných diecézí do diecézního *Ordo virginum*, dočasné anebo trvalé přestěhování se zasvěcených do jiných diecézí; přestoupení do institutů zasvěceného života; udělení dispense od povinností zasvěcení; propuštění z *Ordo virginum*. Uchovává se také dokumentace, která se týká formačního procesu jednotlivých aspirantek a kandidátek zasvěcení.

SPOLUPRÁCE V PASTORAČNÍ PÉČI O *ORDO VIRGINUM*

52. S přihlédnutím ke konkrétním okolnostem posoudí diecézní biskup, jaká spolupráce je potřebná k zajištění vhodné pastorační péče⁷⁸ o *Ordo virginum* s ohledem na specifické charakteristiky této formy zasvěceného života.

Pro pastorační péči o *Ordo virginum* může jmenovat delegáta, pokud možno vybraného z diecézního kléru, anebo delegátku, přednostně ze zasvěcených panen diecéze, přičemž vymezí rozsah jeho nebo její působnosti a konkrétní úkoly. Tam, kde je přítomen biskupský vikář pro zasvěcený život, upřesní jejich vzájemný vztah.

Je-li ustanovena služba společenství, biskup určí, jakým způsobem činnost delegáta začlenit do jejich různých projevů, zejména jak ji zkoordinovat s týmem pro formaci před zasvěcením a pro formaci trvalou.

53. Podle pokynů biskupa může pastorační spolupráce zahrnovat poznávání každé aspirantky a kandidátky a shromažďování informací potřebných pro rozlišování a přijetí k zasvěcení. Stejně tak může zahrnovat podporu formace před zasvěcením i trvalé formace, ať už skrze pomoc s vypracováním osobního formačního plánu nebo skrze návrh společných prvků formace.

Protože se jedná o pastorační spolupráci na vnějším fóru (*forum externum*), nemohou ti, kterým jsou tyto úlohy svěřeny, duchovně doprovázet aspirantky, kandidátky ani zasvěcené panny. Jsou si vědomi toho, že jejich osobní dialog má sloužit k naslouchání, konfrontaci a ověřování cesty. Mohou je také vybídnout, ať se obrátí na diecézního biskupa, pokud by byla užitečná jeho rada anebo ověření si důležitých aspektů týkajících se jejich životního plánu.

54. Smyslem pastorační péče o *Ordo virginum* je pomoci každé aspirantce kandidátce a zasvěcené panně rozvinout dary, které přijala od Pána; přijímáním zákonité rozmanitosti podporovat společenství se všemi a smysl pro spoluodpovědnost; napomáhat uvědomělému a zodpovědnému přijímání magisteria a pastoračních rozhodnutí diecézního biskupa a také podporovat povědomí o *Ordo virginum* u Božího lidu.

78

Srov. KONGREGACE PRO BISKUPY, *Direktorium pro pastýřskou službu biskupů Apostolorum successores* (22. února 2004), č. 104.

SPOLEČENSTVÍ A SPOLUZODPOVĚDNOST MEZI ZASVĚCENÝMI Z RŮZNÝCH DIECÉZÍ

55. Ve vztazích k zasvěceným jiných diecézí zasvěcené panny přijímají dar společenství a závazek poslání, který pramení z přijetí téhož zasvěcení, a pečují o ně.

Včlenění do diecéze je ve skutečnosti v souladu se smyslem pro příslušnost k *ordo fidelium*, které má tytéž základní charakteristiky v celé katolické církvi.

Skrze vzájemnou modlitbu, poznávání se, sdílení zkušeností a formačních aktivit ukazují zasvěcené rozličnými způsoby svou spoluzodpovědnost za svědectví, které jsou povolány vydávat v církvi a ve světě.

Společné aktivity, služba společenství a pověření biskup

56. V seskupeních místních církví a se souhlasem biskupů příslušných biskupských konferencí mohou zasvěcené panny organizovat společné iniciativy, a pokud okolnosti dovolí, i trvalou službu společenství. To může usnadnit výměnu zkušeností života v diecézích, do kterých patří, rozvíjení témat společného zájmu, návrh obsahu a metod vhodných pro formační programy v každé jejich fázi, předkládání užitečných návrhů a podnětů biskupům, které by pomohly lépe definovat přítomnost *Ordo virginum* v rozličném církevním a společensko-kulturním prostředí a podpořit povědomí o *Ordo virginum* u Božího lidu.

Společné iniciativy a služba společenství musí vždy respektovat a posilovat diecézní základ této formy zasvěceného života a zapojovat zasvěcené příslušných diecézí ve stylu synodality.

57. Biskupové příslušné biskupské konference mohou pro své diecéze vypracovat společné pokyny pro pastorační péči o *Ordo virginum*. Mohou také svěřit jednomu z biskupů úlohu referenta pro *Ordo virginum*.

Pověřený biskup vyjadřuje zájem spolubratrů biskupů o tuto formu zasvěceného života, jejich péči a blízkost, zároveň však respektuje nenahraditelnou roli diecézního biskupa v pastorační péči o zasvěcené panny své diecéze.

S ohledem na to, aby vlastní identita *Ordo virginum* byla adekvátně vyjádřena v církevním a sociokulturním prostředí daných diecézí, má zástupce biskupů sloužit účinnému uplatňování spoluzodpovědnosti zasvěcených panen různých diecézí. Pozorně sleduje společné aktivity zasvěcených panen příslušných diecézí a tam, kde to bylo ustanoveno, podporuje trvalou službu společenství mezi zasvěcenými.

Vztah k Apoštolskému stolci a Sekretariátu pro Ordo virginum

58. V poslání Petrova nástupce rozpoznávají zasvěcené panny referenční bod, k němuž se vztahují, aby i v rámci univerzální církve žily dar společenství a spoluzodpovědnosti, vyplývající z příslušnosti ke stejnému *ordo fidelium*.

Kongregace pro instituty zasvěceného života a společnosti apoštolského života napomáhá, v součinnosti s magisteriem a činností diecézních biskupů a podle svých vlastních kompetencí, růstu *Ordo virginum*, aby byla tato forma zasvěceného života rozpoznána, oceňována a podporována ve své osobité identitě a církevním uspořádání.

59. Při této kongregaci je zřízen Sekretariát pro *Ordo virginum*. Pod vedením prefekta shromažďuje sekretariát údaje o situaci *Ordo virginum* v různých zemích světa, včetně informací, které biskupové uvádějí ve zprávách předkládaných na návštěvě *ad limina*.

Kromě toho je sekretariát výchozím bodem pro iniciativy týkající se *Ordo virginum*, které jsou organizovány anebo podporovány samotnou kongregací.

Sekretariát může při své činnosti spolupracovat se zasvěcenými pannami z různých zemí, s biskupskými konferencemi, a tam, kde byli ustanoveni, také se zástupci biskupů pro *Ordo virginum*.

POBYT V JINÉ DIECÉZI A PŘESUN

60. Přestože přijetím zasvěcení vzniká zvláštní pouto k té místní církvi, ve které je zasvěcení slaveno, nebrání zasvěcené, aby se dočasně nebo trvale přestěhovala do jiné místní církve, pokud je to potřeba například z pracovních, rodinných, pastoračních anebo jiných rozumných a opodstatněných důvodů.

61. Pokud má zasvěcená v úmyslu zůstat delší dobu v jiné diecézi než v té, ke které patří, může se souhlasem svého biskupa požádat biskupa diecéze *ad quem* (do které – pozn. překl.), zda se může účastnit formačních aktivit tamního *Ordo virginum*. Diecézní biskup *ad quem* se s ní poté, co mu byla představena svým vlastním biskupem, domluví na způsobu její účasti.

62. Pokud má zasvěcená v plánu trvale se přestěhovat do jiné diecéze, vysvětlí své důvody svému vlastnímu biskupovi, který jí k tomuto návrhu sdělí svůj názor. Potom může zasvěcená požádat biskupa diecéze *ad quem* o začlenění do místního *Ordo virginum*. Ten se poté, co mu ji biskup diecéze *a quo* (ze které – pozn. překl.) představí a uvede důvody jejího přesunu i své stanovisko, rozhodne a oznámí své rozhodnutí dotyčné žadatelce i biskupovi diecéze *a quo*. Je-li rozhodnutí biskupa diecéze *ad quem* kladné, přijme zasvěcenou, představí ji své místní církvi, a jsou-li v jeho diecézi zasvěcené panny, začlení ji mezi ně a dojedná s ní vše, co je v její osobní situaci potřebné a užitečné. Po uvážení může biskup diecéze *ad quem* žadatelku odmítnout, anebo po dohodě s biskupem diecéze *a quo* stanovit zkušební dobu. V tomto případě udržuje zasvěcená vztah s diecézí *a quo*, ale může přenést kanonické bydliště do diecéze *ad quem* a řídit se tím, co bylo ohledně její osobní situace dohodnuto s oběma biskupy.

63. Biskup se osobně nebo prostřednictvím delegáta postará, aby zasvěcené panny byly náležitě informovány o dočasném nebo trvalém přesunu zasvěcené panny do jiné diecéze, jakož i o přijetí zasvěcené panny z jiné diecéze.

NADACE, SDRUŽENÍ A VOLBA SPOLEČNÉHO ŽIVOTA

64. Při respektování světského práva může diecézní biskup založit církevní nadaci na podporu a finanční správu aktivit *Ordo virginum*, buď samostatnou, nebo nesamostatnou,⁷⁹ případně povolit žádost o její civilní uznání.

79

Srov. CIC, kán. 1303 § 1.

65. Aby věrněji zachovávaly své *propositum* a vzájemně si pomáhaly vykonávat ty služby v církvi, které odpovídají jejich stavu, mohou zasvěcené panny zakládat sdružení a požádat příslušnou církevní autoritu o kanonické přezkoumání stanov a případné uznání sdružení.⁸⁰

Založení sdružení nebo vstup do již existujícího sdružení je svobodnou a dobrovolnou volbou každé zasvěcené, která se rozhodne přijmout jeho cíle a stanovy. Vystoupení ze sdružení nijak neovlivňuje příslušnost k *Ordo virginum*.

66. Zasvěcené panny, které si to přejí, se mohou svobodně rozhodnout žít pod jednou střechou. Tato možnost, kterou si zodpovědně volí pro vzájemnou pomoc, pro společné prožívání života na duchovní, pastorační a také ekonomické úrovni, vyjadřuje svobodné rozhodnutí každé zasvěcené panny. Toto rozhodnutí nevyplývá přímo ani ze zasvěcení, ani ze vstupu do sdružení, ledaže jeho stanovy předpokládají společný život jako konstitutivní prvek samotného sdružení.

PŘÍSLUŠNOST K *ORDO VIRGINUM* A VZTAH K JINÝM CÍRKEVNÍM SKUPINÁM

67. Způsob života vlastní *Ordo virginum* je specifickou cestou posvěcování se, s charakteristickou duchovní identitou, která sjednocuje celou existenci člověka a udává jí směr. Úkolem každé zasvěcené je vyzařovat pokojné a radostné svědectví svého vlastního zasvěcení, které se stává povzbuzením a obohacením pro celé křesťanské společenství.

Toto nebrání zasvěcené panně, aby čerpala z rozličných charismat a spiritualit, kterými Duch obohacuje církev, a aby případně našla pomoc k vyjádření svého vlastního panenského charismatu v prostředí specifické církevní skupiny (3. řád, sdružení, hnutí), v jejím charismatu a spiritualitě.⁸¹

68. Autentičnost takové duchovní zkušenosti musí být předmětem rozlišování při duchovním doprovázení, jakož i v dialogu s diecézním biskupem a případně s delegátem nebo delegátkou pro pastorační *Ordo virginum*, aby zájem a zapojení do iniciativ dané církevní skupiny

80 Srov. CIC, kán. 604 § 2.

81 Srov. KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY, dopis *Iuvenescit Ecclesia* (15. května 2016), 16.

nezastínily hodnotu diecézního začlenění, které je konstitutivní pro zasvěcení žité v *Ordo virginum*.

Zasvěcená panna bude dbát na aktivní prožívání společenství s místní církví, ke které patří, prostřednictvím diecézního biskupa, jehož učení a pastorační péči přijímá s postojem dcery. Bude usilovat o společenství s ostatními zasvěcenými pannami a bude upřednostňovat formační aktivity *Ordo virginum* před jakýmkoliv iniciativami té církevní skupiny, do které je také začleněna.

ODLOUČENÍ OD *ORDO VIRGINUM*

Přestup do institutu zasvěceného života nebo společnosti apoštolského života

69. Pokud zasvěcená panna po pečlivém uvážení v modlitbě, v rámci duchovního vedení a v dialogu s biskupem zamýšlí vstoupit do institutu zasvěceného života nebo do společnosti apoštolského života, sdělí svůj úmysl písemně diecéznímu biskupovi a přiloží k němu potvrzení nejvyšší představené institutu o kontaktech, které zasvěcená panna s institutem nebo společností navázala.⁸²

Biskup se postará o předání žádosti Svatému stolci a přiloží své případné připomínky. Přestoupení do institutu se uskuteční podle pohnů Svatého stolce, které pro tento konkrétní případ vydá.

Vystoupení z *Ordo virginum*

70. Pokud si zasvěcená panna z velmi vážných důvodů, které před Bohem pečlivě posoudí, přeje být zproštěna závazků plynoucích ze zasvěcení, obrátí se na svého diecézního biskupa s písemnou žádostí. Biskup jí neopomene nabídnout vhodnou pomoc a dostatečný čas na rozlišování. K dispenzi přistoupí až poté, co do hloubky prozkoumá důvody žádosti.

Propuštění z *Ordo virginum*

71. Pokud zasvěcená panna notoricky odpadla od katolické víry nebo uzavřela manželství, i když pouze civilní, biskup shromáždí

82 Srov. CIC, kán. 684 a 685.

důkazy a konstatuje její propuštění z *Ordo virginum* právně relevantním způsobem.

72. Pokud je zasvěcená žena obviněna z velmi závažných⁸³ vnějších a přičitatelných zločinů nebo pochybení proti závazkům vyplývajícím z jejího zasvěcení, které mohou způsobit pohoršení mezi Božím lidem, zahájí biskup proces propuštění. Dotyčnou osobu seznámí s obviněními a se shromážděnými důkazy a poskytne jí možnost k obhajobě.

Pokud biskup považuje obhajobu za nedostatečnou a neexistuje jiný způsob k nápravě zasvěcené panny, k obnovení spravedlnosti a odstranění pohoršení, propustí ji z *Ordo virginum*. Dekret o propuštění musí obsahovat alespoň souhrnně důvody rozhodnutí a je účinný až po potvrzení Svatým stolcem, jemuž je nutno zaslat všechna akta. K platnosti dekretu se vyžaduje, aby obsahoval poučení, že zasvěcenná panna má právo na odvolání k příslušnému představenému ve lhůtě 10 dnů od doručení rozhodnutí. Správní odvolání má odkladné účinky.

Záznam a oznámení o odloučení

73. Diecézní biskup zajistí, aby ve všech případech, kdy došlo k odloučení zasvěcené panny od *Ordo virginum*, byla tato skutečnost zaznamenána v knize zasvěcení *Ordo virginum* a také osobně nebo prostřednictvím delegáta/delegátky informuje ostatní zasvěcené a příslušného faráře, aby to mohlo být zaznamenáno do knihy pokřtěných.

III. ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ A FORMACE V *ORDO VIRGINUM*

ZÁVAZEK ROZLIŠOVÁNÍ A FORMACE

Cesta víry, rozlišování povolání a průběh formace

74. Na základě víry, křestní milosti, panenského charismatu a vlastních osobních charismat se žena povoláná k zasvěcení v *Ordo*

83

Srov. CIC, kán. 695.

virginum vydává na cestu křesťanského života, na cestu následování Krista. Dynamika této cesty je probouzena Duchem Svatým a vyžaduje aktivní odpověď a poslušnou spolupráci.

Následování Krista spočívá v neustálém obrácení, v postupném přilnutí k němu.⁸⁴ Je to proces, který zahrnuje všechny životní dimenze – tělesnou a citovou, intelektuální, volní a duchovní – a trvá po celý život, protože žádná zasvěcená osoba si „*nikdy nemůže myslet, že již dosáhla zralosti onoho nového člověka, který za všech životních okolností v nitru prožívá ztotožnění s Kristem*“.⁸⁵

75. Milost zasvěcení v *Ordo virginum* určuje a trvale utváří duchovní charakter osoby, vede ji na cestě života, podpírá a posiluje ji ve stále velkorysejší odpovědi na její povolání.

Zasvěcení tedy vyžaduje nejen lidské a křesťanské zrání, které je posouzeno pečlivým rozlišováním povolání a specifickou formací před zasvěcením, ale také soustavnou aktivní péči o stálou formaci. Stálá formace prohlubuje a obnovuje motivaci k učiněnému rozhodnutí, a tak umožňuje zasvěcené osobě upevnit se ve svém povolání, zatímco žije jeho vnitřní dynamiku.⁸⁶

76. Vzhledem k začlenění této formy zasvěceného života do místní církve se rozlišování povolání, formace před zasvěcením a péče o trvalou formaci uskutečňuje církevními cestami, které kromě odpovědnosti samotných žen vyžadují pozornost a doprovázení křesťanského společenství a zvláštním způsobem vyžadují pastorační odpovědnost diecézního biskupa.

Při shromažďování podkladů potřebných pro rozlišování povolání, jakož i při směřování a doprovázení průběhu formace aspirantek, kandidátek a zasvěcených panen může biskupovi pomáhat delegát nebo delegátka pro *Ordo virginum* a také to, co mohou nabídnout zasvěcené panny.

84 Srov. JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 19.

85 Tamtéž, č. 69.

86 Tamtéž, č. 65 a 69–70.

Za tímto účelem, s ohledem na počet zasvěcených panen v diecézi a jejich názor na tuto záležitost, jakož i na další konkrétní okolnosti, může biskup – jako vyjádření služby společenství *Ordo virginum* – ustanovit službu nebo tým pro rozlišování povolání a formaci před zasvěcením a službu nebo tým pro stálou formaci. Tyto služby nebo týmy tvoří delegát nebo delegátka, pokud biskup takovou osobu ustanovil, a zasvěcené panny s potřebnými schopnostmi, které určí biskup nebo delegát či delegátka po předchozí poradě se zasvěcenými pannami.

77. Cílem formačního plánu je především objevit a upevnit v člověku základní postoj učení, tj. svobodu, touhu a schopnost učit se z jakékoli životní situace a aktivně a zodpovědně se zapojit do procesu osobního růstu po celý život.⁸⁷

Z tohoto důvodu se při rozvržení průběhu formace dbá na to, aby se formační plány nezúžily na uniformní nebo obecné, které by dostatečně nezohledňovaly specifické potřeby a charismata každé osoby. Zároveň je třeba být pozorný vůči riziku individualistických tendencí,⁸⁸ které brání získání a rozvoji pravého smyslu církevní sounáležitosti a ducha společenství uvnitř *Ordo virginum*.

87 „Je důležité, aby byl každý zasvěcený člověk osobně přesvědčen, že se musí učit po celý život, v každém věku a období, v každém prostředí a každém lidském kontextu, od každé osoby i kultury, aby se nechal dotvářet jakýmkoli zlomkem pravdy a krásy, který nalezne okolo sebe. Avšak hlavně se bude muset naučit nechat se vychovávat všedním životem, vlastní komunitou, svými bratry a sestrami, obyčejnými i mimořádnými věcmi každého dne, modlitbou stejně jako apoštolským úsilím, v radosti a v utrpení, a to až do chvíle smrti.“ KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A PRO SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí* (19. května 2002), č. 15.

88 „Je to pokušení sobců, kteří cestou ztrácejí cíl, a místo aby mysleli na druhé, myslí na sebe, nestydí se za to, ba dokonce si to ospravedlňují. Církve je společenstvím věřících, Kristovým tělem, kde se spása jednoho poji se svatostí všech. Individualista je však důvodem pohoršení a konfliktů.“ FRANTIŠEK, promluva papeže u příležitosti setkání a modlitby s kněžími, řeholníky a seminaristy, Káhira (29. dubna 2017), in: <<https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=25627>> (3. 8. 2023).

78. Cílem formačních plánů je rozvíjet schopnost interpretovat realitu podle měřítek evangelia. Proto musí formační plány nutně obsahovat formaci teologickou, kulturní a pastorační, která odpovídá typu svědectví, k němuž jsou zasvěcené osoby povolány. Toho je dosaženo prostřednictvím neustále rozšiřovaného a prohlubovaného osobního studia a formačních setkání (také s odborníky); prostřednictvím duchovních zkušeností, jako je osobní a liturgická modlitba, cesta pokání, rekolekce a duchovní cvičení, které udržují osobu v atmosféře pozorného naslouchání a neustálého hledání Boží vůle; prostřednictvím sítě církevních vztahů, které napomáhají integrálnímu růstu osoby a které zejména podtrhují možnosti výměny zkušeností mezi zasvěcenými pannami, jakož i vztahy mezi aspirantkami a zasvěcenými pannami, zejména s těmi, které se spolupodílejí na formaci.

Je třeba, aby průběh formace byl organicky strukturovaný a obsahoval jasně formulovaný a pravidelně ověřovaný časový plán, v němž je péče o formaci každé aspirantky, kandidátky a zasvěcené panny doprovázena a skloubena s formací společnou pro skupinu, k níž náleží.

Praxe duchovního doprovázení

79. V každé fázi procesu rozlišování a formace je vyžadována praxe duchovního doprovázení: stálý a důvěryplný vztah s osobou obdařenou duchem hluboké víry a křesťanské moudrosti, kterou si každá aspirantka, kandidátka a zasvěcená panna může svobodně zvolit. Tento vztah je účinnou pomocí nejen při rozlišování povolání, ale také při rozhodnutích, která nejvíce ovlivňují její život.

Aby byla zaručena svoboda osoby při odhalování svědomí, delegát nebo delegátka pro pastorační *Ordo virginum* a zasvěcené panny, které spolupracují na formaci, vykonávají svou službu v rámci vnějšího fóra a nenavazují vztahy duchovního doprovázení s aspirantkami, kandidátkami ani zasvěcenými pannami. Kromě toho se vyvarují zjišťování informací nebo názorů na aspirantky, kandidátky a zasvěcené panny od těch, kteří je duchovně vedou nebo doprovázejí a od jejich zpovědníků.

ROZLIŠOVÁNÍ POVOLÁNÍ A FORMACE PŘED ZASVĚCENÍM

Dynamika rozlišování povolání a formace před zasvěcením

80. Rozlišování povolání spočívá v pečlivém zkoumání znaků, jimiž se projevuje charisma *Ordo virginum*, se svým zvláštním začleněním do místní církve a charakteristickým způsobem přítomnosti v sociálním a kulturním kontextu. Pro dobro dotyčných osob i církve je třeba podporovat podmínky, které umožní klidné a svobodné rozlišování, v němž lze, ve světle víry a možných opačných znaků, ověřit pravost povolání a ryzost úmyslů.⁸⁹

Formační plán před zasvěcením musí nabízet příležitosti k ověření počátečního chápání povolání a zároveň musí v aspirantkách a kandidátkách rozvíjet touhu po hlubším spojení s Pánem Ježíšem, po svobodnější a velkorysejší odpovědi na Otcovo volání, po stále pozornějším, inteligentnějším a poslušnějším odpovídání na působení Ducha Svatého. O skutečně formační cestě lze mluvit jen tehdy, když dochází k opravdové zkušenosti obrácení, tedy k osvícení, očistění a k hlubšímu a oddanějšímu následování Pána.

81. Rozlišování povolání obvykle probíhá v procesu, který zahrnuje počáteční zhodnocení týkající se přijetí do formačního programu vedoucího k zasvěcení. Pokračuje tímto programem a je ukončen, když diecézní biskup rozhodne o přijetí k zasvěcení. Z pedagogického hlediska lze rozlišit tři momenty nebo fáze: úvodní neboli přípravné období; období formace vhodně rozdělené do několika etap s vlastními cíli a zhodnocením; závěrečné rozlišování neboli skrutinium.

82. V žádném případě nesmí přípravné období začít dříve, než kandidátka dosáhne věku osmnácti let; pro přijetí k zasvěcení je třeba vzít v úvahu věk, ve kterém se podle přijatých zvyků dotyčného kraje

89 Srov. KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A PRO SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí*, č. 18.

uzavírá manželství.⁹⁰ Obvykle se zasvěcení neslaví dříve, než kandidátka dosáhne věku pětadvaceti let.

83. Je na diecézním biskupovi, aby i v dialogu s dotýčnými osobami a s přihlédnutím k situaci a potřebám každé z nich určil konkrétní způsoby realizace formace. Každé z nich bude nabídnuta možnost prohloubit poznání této formy života v jejích základních prvcích a upřímně a realisticky s nimi porovnat vlastní duchovní zkušenost a konkrétní způsob života.

Bude se dbát na úzké propojení mezi rozlišováním povolání a formační cestou před zasvěcením, protože přijetí do formace neznamená povinnost kandidátky požádat o přijetí k zasvěcení ani povinnost biskupa ji k zasvěcení přijmout.

Předpoklady a kritéria pro rozlišování

84. Přijetí k zasvěcení vyžaduje, aby kandidátka prokázala, s ohledem na svůj věk, lidskou a duchovní zralost a úctu, které se těší v křesťanském společenství, do něhož je začleněna, že je schopna odpovědně převzít závazky vyplývající ze zasvěcení.⁹¹

Vyžaduje se také, aby dotýčná osoba nikdy neuzavřela manželství a nikdy nežila veřejně neboli zjevně ve stavu, který by byl v rozporu s čistotou.⁹²

85. Při rozlišování povolání bude věnována pozornost znakům, které u aspirantky nebo kandidátky ukazují na přítomnost intenzivní a živé duchovní zkušenosti, ryzost motivací, které ji vedou k zasvěcení v *Ordo virginum*. Dále ukazují na přítomnost schopností nezbytných k vytrvání v životě zasvěcení a vydávají pozitivní svědectví o jejím povolání.

S pedagogickou moudrostí a podle zásady postupnosti se přítomnost těchto znaků ověřuje již od přípravného období pro posouzení přijetí do formace. Představují základní orientační body pro formaci před zasvěcením i pro závěrečné rozlišování o přijetí k zasvěcení.

90 Srov. CIC, kán. 1072.

91 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda, 5 b*).

92 Srov. *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda, 5 a*) a *5 b*).

86. Pokud jde o ověřování duchovních zkušeností, jsou důležité zejména následující skutečnosti:

- a) její osobní vztah s Kristem a touha zaměřit celou svou existenci „na Pána Ježíše a na jeho celkové sebeobětování“⁹³ jako láskyplnou odpověď na jeho nekonečnou lásku;⁹⁴
- b) vědomí příslušnosti k církvi, konkrétně zakoušené v účasti na životě křesťanského společenství, udržované hlubokou láskou k církevnímu společenství, slavením svátostí a postojem dceřině poslušnosti vůči diecéznímu biskupovi;
- c) péče o kontemplativní rozměr života a věrnost duchovní kázni, časům, rytmu a různým formám modlitby;
- d) vytrvalost na kající a asketické cestě a duchovní doprovázení;
- e) zájem o prohloubení znalosti Písma, obsahu víry, liturgie, historie a magisteria církve;
- f) nadšení pro Boží království, které ji disponuje k tomu, aby interpretovala realitu své doby podle evangelijních kritérií a odpovídala na ni se smyslem pro odpovědnost a pro přednostní lásku k chudým;
- g) komplexní a globální chápání vlastního povolání, které svědčí o realistickém poznání svého osobního příběhu, svých vlastností – zdrojů, limitů, přání, tužeb, motivací, a které je v souladu s formou života vlastní *Ordo virginum*.

87. Pokud jde o ověření lidské zralosti, je třeba mít na paměti tyto znaky:

- a) realistické sebepoznání a klidné, objektivní vědomí svých schopností a limitů, spojené s jasnou schopností sebeurčení a přiměřenou schopností převzít odpovědnost;
- b) schopnost navazovat zdravé, klidné a velkorysé vztahy s muži a ženami, spolu se správným chápáním hodnoty manželství a mateřství;
- c) schopnost integrovat sexualitu do své osobní identity a usměrňovat své citové energie tak, aby vyjadřovaly její vlastní ženskost

93 JAN PAVEL II., posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata*, č. 65.

94 Srov. JAN PAVEL II., *Promluva k účastnicím Mezinárodního setkání Ordo virginum při příležitosti 25. výročí promulgace obřadu zasvěcení panen*, č. 4.

prostřednictvím života v čistotě, který je otevřený širší duchovní plodnosti;⁹⁵

- d) profesní dovednosti a schopnost pracovat tak, aby si důstojným způsobem zajistila vlastní obživu;
- e) prokázaná schopnost vyrovnat se s utrpením a frustrací, stejně jako odpouštět a přijímat odpuštění jako možné kroky k plnosti lidství;
- f) věrnost svému slovu a závazkům;
- g) odpovědné užívání statků, prostředků sociální komunikace a volného času.

88. Při doprovázení v otázce povolání a tehdy, kdy je potřebné popsat charakteristiky tohoto povolání a požadavky pro přijetí k zasvěcení, se bude panenství představovat počínajíc bohatou symbolikou jeho biblického základu. To celé se děje v rámci antropologického pohledu pevně založeného na křesťanském zjevení. V tomto pohledu jsou integrovány různé dimenze – tělesná, psychologická, duchovní, přičemž jsou vnímány i skrze jejich dynamické propojení v osobním příběhu dotyčné a v otevřenosti neustálému působení Boží milosti, která ji orientuje, vede a posiluje na cestě posvěcení.

Jako poklad nevyčísitelné hodnoty, který Bůh vkládá do hliněných nádob (srov. 2 Kor 4,7), je povolání skutečně nezaslouženým

95 Benedikt XVI. říká že existuje „ekologie člověka“, která je založena na skutečnosti, že „také člověk má přirozenost, jíž musí dbát a s níž nemůže libovolně manipulovat“. Promluva Svatého otce v německém parlamentu, Berlín (22. září 2011); in: <<https://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=15204>> (3. 8. 2023). „Je třeba uznat, že naše tělo nás staví do přímého vztahu k životnímu prostředí a k ostatním živým bytostem. Přijetí vlastního těla jako Božího daru je nezbytné k přijetí a akceptaci celého světa jako daru Otcova a jako společného domova. Naproti tomu přesvědčení, že máme úplně ve své moci vlastní tělo, se někdy nenápadně transformuje v přesvědčení, že máme takovou nadvládu i nad stvořením. Naučit se přijímat vlastní tělo, pečovat o ně a respektovat jeho význam je podstatným předpokladem opravdové ekologie člověka. Také úcta k vlastnímu tělu v jeho ženskosti či mužskosti je nezbytná k tomu, abychom byli schopni rozpoznat sami sebe při setkání s druhým, který je jiný než já. Tak je možné s radostí přijímat specifický dar druhého či druhé, kteří jsou dílem Boha Stvořitele, a vzájemně se obohacovat.“ FRANTIŠEK, encyklika *Laudato si'*, č. 155.

darem. Člověka zastihuje v jeho skutečném lidství, které vždy potřebuje vykoupení a které touží po plnosti smyslu své existence. Povolání má svůj původ a nachází svůj zdroj a těžiště v Boží milosti. Bůh v často spletitých a někdy také rozporuplných událostech lidského života nepřetržitě působí s něhou a silou své milosrdné lásky a pomáhá člověku pochopit jedinečnost a jednotu jeho bytí a uschopňuje jej k úplnému darování sebe sama. Je třeba mít na paměti, že povolání vydávat svědectví o panenské, manželské a plodné lásce církve ke Kristu nelze redukovat na aspekt tělesné integrity a že dokonalá zdrženlivost a život v příkladné čistotě jsou sice z hlediska rozlišování velmi důležité, ale nejsou nezbytnými předpoklady, bez kterých by nebylo možné žadatelku k zasvěcení připustit.

Je proto třeba, aby se rozlišování konalo individuálně a s velkou rozvážností. Každá aspirantka a kandidátka je povolána, aby před Bohem a s pomocí duchovního doprovázení zkoumala své povolání s ohledem na svůj osobní příběh, v pravdivosti a upřímnosti.

Využití odborníků z oblasti psychologie

89. Při rozlišování povolání a v procesu formace před zasvěcením může být v některých případech užitečné obrátit se na odborníky z oblasti psychologie.⁹⁶ Povolání k zasvěcenému panenství je plodem zvláštního Božího daru a jeho konečné rozlišování přesahuje kompetence psychologie. Přesto lze psychologii začlenit do celkového rámce rozlišování a formace pro spolehlivější posouzení psychického stavu aspirantky nebo kandidátky a její schopnosti odpovědět na povolání, a také pro další pomoc v jejím lidském růstu.

V případě pochybností ohledně přítomnosti psychické poruchy lze po pečlivé úvaze požádat o posouzení osobnosti.

90. Aby bylo možné obrátit se na odborníka v oblasti psychologie, je v každém případě nutný předchozí písemný, informovaný a svobodný

96 Srov. KONGREGACE PRO KATOLICKOU VÝCHOVU, *Směrnice pro využívání psychologických odborností pro připuštění kandidátů ke kněžské formaci* (29. června 2008); KONGREGACE PRO KLÉRUS, *Dar kněžského povolání Ratio Fundamentalibus Institutionis Sacerdotalis* (8. prosince 2016), č. 146–147 a 191–196.

souhlas dotyčné osoby; vždy je třeba chránit její dobrou pověst a právo na ochranu soukromí.⁹⁷

Při výběru odborníků ke konzultaci je třeba dbát nejen na jejich odbornou způsobilost, ale také na to, aby se inspirovali antropologií, která otevřeně sdílí křesťanské pojetí lidské osoby a křesťanské pojetí povolání k zasvěcenému životu.⁹⁸ Kromě toho je třeba vždy respektovat profesní tajemství odborníka.

91. Pokud provedené posouzení odhalí přítomnost psychické poruchy nebo vážných obtíží, biskup při rozlišování povolání vezme v úvahu typologii, stupeň závažnosti a způsob, jakým ovlivňují psychiku dané osoby, a tím i její způsobilost k zasvěcení.

Přípravné období

92. Cílem přípravného období je ověřit požadavky a předpoklady nezbytné pro plodnou formaci vedoucí k zasvěcení.

Jeho délka a konkrétní podoba mají umožnit biskupovi, delegátovi/delegátce a zasvěceným, které spolupracují na formaci, pravdivě poznat aspirantku a zároveň dát aspirantce možnost, aby poznala podstatné aspekty zasvěcení a formu života vlastní *Ordo virginum*, aby je mohla porovnat se svou vlastní intuicí povolání. Obvykle toto období trvá jeden až dva roky.

93. V dialogu s biskupem, s delegátem/delegátkou nebo s některou ze zasvěcených, které spolupracují na formaci, je aspirantka pozvána, aby představila svůj životní příběh, současný způsob života a motivace, které ji vedou k této formě života.

Hned na začátku je dobré ověřit, zda aspirantka přijala svátosti křesťanské iniciace a nikdy neuzavřela manželství ani nežila veřejně

97 KONGREGACE PRO KLÉRUS, *Dar kněžského povolání Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis*, č. 194.

98 „Při výběru specialistů se kromě jejich lidských kvalit a specifické odbornosti má přihlížet i k jejich profilu jako věřících.“ KONGREGACE PRO KLÉRUS, *Dar kněžského povolání Ratio Fundamentalis Institutionis Sacerdotalis*, č. 146.

neboli zjevně v rozporu se stavem čistoty, tedy ve stálém konkubinátě nebo v podobných situacích, které by byly veřejně známy.⁹⁹

Se zřetelem na dosavadní cestu víry, a tedy s ohledem na konkrétní situaci a průpravu každé aspirantky, se vytvoří program katechezí, studia a reflexí o zasvěceném životě obecně a o základních aspektech křesťanského života.

94. Při pravidelných setkáních s biskupem, s delegátem/delegátkou nebo s některou ze zasvěcených, které spolupracují na formaci, bude aspirantka pozvána, aby na základě navržených témat zhodnotila svou vlastní zkušenost víry a svou intuici povolání.

V rámci duchovního doprovázení bude mít další příležitosti odkrývat svůj život, nově nahlédnout i nejbolestivější a nejtemnější aspekty svého života ve světle Božího slova, začít nebo upevnit procesy vnitřního uzdravení, které jí umožní připravit se na svobodnější a plnější přijetí milosti povolání.

Je-li to možné, a s ohledem na konkrétní okolnosti, je dobré seznámit aspirantku s dalšími zasvěcenými pannami. Ty jí mohou pomoci v procesu rozlišování povolání, a to i svým osobním svědectvím.

V případě, že je aspirantek více, může být užitečné a vhodné poskytnout příležitost k setkání, vzájemnému poznání a společné reflexi. Je však třeba, aby každá aspirantka měla také dostatečný prostor pro osobní a důvěrný dialog s biskupem, s delegátem/delegátkou nebo s některou ze zasvěcených, které se podílejí na formaci.

95. Zvláštní pozornost bude věnována tomu, jak se aspirantka účastní života křesťanského společenství. Umožní to vhodně spojit poznání aspirantky, které o sobě poskytla, s informacemi od kněží nebo jiných osob, které ji dobře znají.

Je také možné žádat, aby aspirantka předložila dokumentaci týkající se jejího vzdělání a práce.

Pokud zájemkyně přichází z jiné formy zasvěceného života, biskup se postará o shromáždění relevantních informací také z jejího původního institutu nebo společnosti, ze které pochází, aby získal podklady nezbytné pro moudré rozlišení. Zároveň požádá zájemkyni

99 *Ordo consecrationis virginum, Prænotanda, 5 a).*

o přiměřenou dobu na zpracování jejího odchodu a pečlivě ověří, jak se začlenila do církevního a společenského kontextu.

96. Pokud o to aspirantka na konci přípravného období požádá a pokud se biskup z toho, jak ji poznal, domnívá, že by mohla úspěšně pokračovat ve formaci před zasvěcením, přijme ji do dalšího formačního programu.

Formace před zasvěcením

97. Formace před zasvěcením má dvojí cíl: upevnit křesťanskou formaci kandidátky a nabídnout jí nástroje nezbytné k prohloubení jejího porozumění typickým prvkům a povinnostem spojeným se zasvěcením v *Ordo virginum*.

Délka formace a její konkrétní podoba mají umožnit každé kandidátce efektivní osobní integraci formačních prvků, aby v ní rozhodnutí požádat o přijetí k zasvěcení mohlo dozrát dostatečně vědomě a svobodně. Obvykle tato formace trvá dva až tři roky.

Formace ponese plody, pokud kandidátka při konfrontaci s charakteristickými rysy, které jsou vlastní této formě zasvěceného života, postupně získá potřebnou svobodu denně se učit a formovat zkušeností. Bude prohlubovat poznání svých vlastních zdrojů a limitů, poznání toho, co v ní brání působení Ducha, nebo ho naopak podporuje. Bude se učit v každé životní situaci zachytit střípky pravdy, krásy a dobra, ve kterých je přítomna a v nichž působí Boží milost. Tento základní postoj, který spočívá v pozorném, inteligentním a zodpovědném přístupu ke skutečnosti a je podněcován a motivován touhou růst v Kristově lásce, ji povede k tomu, aby v ní dozrála uvědomělá ochota pokračovat ve stálé formaci i po přijetí zasvěcení.

98. Úkolem biskupa, delegáta/delegátky a zasvěcených panen, které spolupracují na formaci, je představit kandidátce v ucelené formě charisma a charakteristické rysy této formy života, doprovázet ji při zintenzivňování a prohlubování jejího duchovního života a sledovat, jak sladíuje a uspořádává svůj život v poddajnosti vůči působení Ducha. Tímto způsobem budou shromážděny podklady nezbytné pro konečné rozlišení ohledně přijetí k zasvěcení.

Častá a pravidelná setkání s duchovním doprovázejícím budou pro kandidátku cennou pomocí k tomu, aby rostla ve schopnosti rozlišovat Boží záměry, aby dokázala integrovat formační příspěvky v moudré syntéze a aby interpretovala ve světle víry rozličné zkušenosti svého života, jako jsou modlitba, práce, církevní vztahy a služba, vztahy s rodinnými příslušníky, přátelství, studium a kultura, dobročinné a sociální nasazení, zkušenost vlastních omezení a křehkosti, askeze atd.

99. Je důležité, aby kandidátka byla doprovázena při uspořádávání svého modlitebního života do pravidelné a stálé podoby, která zahrnuje, pokud možno, každodenní účast na eucharistii, slavení liturgie hodin, alespoň ranních chval a nešpor, rozjímání Písma svatého a mariánskou úctu. Především je třeba se snažit pomoci kandidátce upevnit lásku k modlitbě a rozvíjet schopnost uspořádat rytmus dne, týdne a roku tak, aby v centru jejího života byl stále dialog s Pánem.¹⁰⁰

100. Protože tato forma zasvěceného života je začleněna do místní církve, má kandidátka pečovat o vztah s církevním společenstvím, a to jak prostřednictvím sítě bratrských vztahů, ze kterých se skládá běžný a každodenní život církve, tak účastí na významných diecézních akcích, pokud je to možné.

Aby kandidátka posílila své pouto s místní církví, je vhodné, aby se seznámila s její historií, institucemi a duchovními tradicemi, s pastoračním směřováním a prorockými zkušenostmi, a také s obtížemi, kterým musí čelit, a s ranami, které jsou příčinou utrpení.

Podle schopností, účinných možností a charismat každé z nich se může zodpovědnost za budování společenství projevit v pastorační službě nebo v jiné formě svědectví, která vyjadřuje v sociálním a kulturním kontextu, ve kterém žije, podíl na poslání církve evangelizovat a podporovat rozvoj lidstva.

100 KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A PRO SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí*, č. 25.

101. Pro správné porozumění *Ordo virginum* je kandidátka pozvána ke studiu a meditaci dějin zasvěceného života a jeho hodnoty jako prorockého znamení v církvi a ve světě. Bude při tom vycházet ze základních textů: Písma svatého, patristické tradice, teologické reflexe se zvláštním zřetelem na Druhý vatikánský koncil a na nejnovější dokumenty církevního magisteria.

Zvláštní pozornost bude věnována teologickým, historickým, liturgickým, ekleziologickým a právním základům formy života, která je vlastní *Ordo virginum*. Tak budou kandidátky přivedeny k hlubšímu porozumění obřadu zasvěcení panen v jeho dynamické struktuře a významu v církvi.

102. Je třeba také dbát na to, aby kandidátka získala přiměřenou znalost základů křesťanské antropologie a osvojila si je, aby rozhodnutí zasvětit se dozrávalo na základě vyváženého chápání lidské sexuality a afektivity, vztahovosti a svobody, sebedarování, oběti a utrpení. V tomto rámci lze v procesu formace využít také přínosu humanitních věd, zejména psychologie a pedagogiky, aby kandidátka lépe porozuměla vztahové dynamice a lidskému vývoji, a tím i své osobní historii a způsobu, jakým vstupuje do vztahu s druhými.

Pokud to konkrétní životní podmínky a schopnosti kandidátky dovolí, bude podporována, aby navštěvovala studijní kurzy na teologických fakultách, institutech náboženských věd nebo jiných podobných institucích. V žádném případě by nemělo být zanedbáváno odpovídající teologické vzdělání v oblasti biblické, liturgické, spirituální, ekleziologické a morální.

103. Iniciují se možnosti seznámení, formace a výměny zkušeností s ostatními kandidátkami a zasvěcenými pannami v diecézi. Pokud v diecézi jiné kandidátky nebo zasvěcené nejsou, zváží se možnost navázat vztahy za účelem poznání a sesterského sdílení se zasvěcenými pannami nebo kandidátkami z okolních diecézí.

Přijetí k zasvěcení a příprava jeho slavení

104. Na závěr formačního procesu, který byl dohodnut s biskupem, po pečlivém rozlišování jak osobním, tak s duchovním doprovázejícím

předloží kandidátka biskupovi žádost o zasvěcení. Je vhodné, aby tato žádost byla napsána vlastní rukou a aby v ní bylo zmíněno stanovisko duchovního průvodce.

Biskup pak přikročí k definitivnímu rozlišení. Za tímto účelem shromáždí potřebné informace od všech, kteří kandidátku na její cestě doprovázeli, s výjimkou duchovního průvodce. Zejména si musí vyžádat odůvodněné stanovisko delegáta/delegátky (pokud ho/ji jmenoval). Na vypracování tohoto stanoviska se podílejí také zasvěcené, pokud byly zapojeny do formace.

105. Přijetí k zasvěcení vyžaduje morální jistotu ohledně autentičnosti povolání kandidátky, skutečné existence panenského charismatu a ohledně podmínek a předpokladů k tomu, aby kandidátka přijala milost zasvěcení, odpověděla na ni a byla schopna vydávat výmluvné svědectví o svém povolání tím, že v něm vytrvá a poroste ve velkorysém darování se Pánu, bratřím a sestrám.

106. Pokud výsledkem tohoto rozlišování je přijetí k zasvěcení, určí biskup spolu s kandidátkou datum a místo jeho slavení, přičemž bude mít na paměti příslušné pokyny v pontifikálu.

Je vhodné, aby se společenství věřících připravilo na plnou účast na liturgii zasvěcení, a to doprovázením budoucí zasvěcené modlitbou a také katechezí o charakterických rysech tohoto povolání. Při přípravě a slavení obřadu je třeba dbát na to, aby bylo shromáždění uvedeno do snubního tajemství Krista a církve prostřednictvím ušlechtilé střízlivosti gest, písní a symbolů.

107. Vykonané zasvěcení se dokumentuje zápisem do knihy *Ordo virginum*. Zápis podepíše celebrant, zasvěcená panna a dva svědci. Kniha se obvykle uchovává v diecézní kurii. Zasvěcené panně se vydá potvrzení o zasvěcení. Kromě toho je vhodné, aby biskup zajistil, že o zasvěcení bude informován příslušný farář, aby mohl učinit zápis do křestní matriky.

STÁLÁ FORMACE

Péče o stálou formaci

108. Péče o stálou formaci je založena na potřebě stále plněji odpovídat na přijaté povolání.¹⁰¹

Vyžaduje stálou otevřenost učit se ze zkušenosti, tj. otevřenost nechat se vést Duchem v dynamice víry tím, že ve světle evangelia rozvíjí zasvěcená panna smysl každé fáze svého života a vlastní způsob, jak vydávat svědectví o křesťanské naději tváří v tvář tlakům současné kultury.

Postupující věk, který s sebou přináší měnící se závazky, vzájemné vztahy i zdravotní stav, podněcuje zasvěcené panny, aby v každé fázi života znovu objevovaly krásu a plodnost svého zasvěcení a zároveň přizpůsobovaly obsah a styl formace.

109. Stálá formace proto vyžaduje od každé zasvěcené pokoru, pozornost, inteligenci, odpovědnost a tvořivost.

Je třeba zapojit všechny rozměry existence zasvěcené panny: být ženou v daném kulturním a společenském kontextu, učednicí Pána v církvi putující dějinami povoláním být zvláštním znamením snubní lásky Krista a církve jako zasvěcená žena ve formě života vlastní *Ordo virginum*.

V tomto kontextu jsou specifické iniciativy stálé formace nástroji, které mají pomoci prohlubovat osobní porozumění panenskému charismatu, napomoci integraci života v naprosté oddanosti Pánu a podporovat zasvěcené panny v jejich odhodlání žít zodpovědně vše, co ze zasvěcení vyplývá.

Osobní úsilí a rozměr společenství

110. Pro tvorbu užitečných iniciativ trvalé formace je potřeba sladit osobní závazek formace s rozměrem společenství charakteristickým pro *Ordo virginum*.

101 KONGREGACE PRO INSTITUTY ZASVĚCENÉHO ŽIVOTA A PRO SPOLEČNOSTI APOŠTOLSKÉHO ŽIVOTA, instrukce *Znovu začít od Krista: Obnovené úsilí zasvěceného života v třetím tisíciletí*, č. 15.

Jde o určení priorit a nejvhodnějších nástrojů pro solidní formaci, která zohledňuje potřeby a charismata každé zasvěcené panny. Zároveň je třeba, aby formační iniciativy vyjadřovaly a podporovaly zkušenost společenství, které spojuje ženy zasvěcené v *Ordo virginum*.

Tou obnáší dvojí spoluodpovědnost. Tou první je spoluodpovědnost každé zasvěcené, aby v dialogu s biskupem nebo delegátem plánovala a ověřovala, jak žije svůj závazek k formaci. Tou druhou je spoluodpovědnost všech zasvěcených žen v diecézi, aby s biskupem nebo delegátem plánovaly, uskutečňovaly a ověřovaly konkrétní program formace sdílený všemi zasvěcenými v *Ordo virginum*.

111. V tomto druhém aspektu, podporuje biskup nebo delegát či delegátka s ohledem na konkrétní okolnosti setkávání a formační iniciativy společně pro všechny zasvěcené. Využívají přitom toho, čím může každá z nich přispět k plánování, organizaci, realizaci a evaluaci. Aby se této spoluodpovědnosti dodala kontinuita a struktura, může se biskup se zasvěcenými pannami domluvit na vytvoření služby nebo týmu pro stálou formaci jako součásti služby společenství.

Je třeba vytvořit podmínky, které umožní zapojení i těch zasvěcených, které se kvůli pokročilému věku, ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů nemohou účastnit formačních setkání anebo jen s velkými těžkostmi.

V případě, že je v diecézi pouze jedna zasvěcená nebo je počet zasvěcených velmi malý, lze se souhlasem příslušných biskupů realizovat formační iniciativy společně se zasvěcenými ze sousedních diecézí.

Zasvěcené mohou také pro svou formaci využít další iniciativy a aktivity nabízené v křesťanském společenství a další příležitosti k formaci ve svém sociálním a pracovním prostředí.

Doporučení pro obsah a metodologii

112. Je třeba, aby formační programy specifické pro zasvěcené v *Ordo virginum* byly vytvořeny s pedagogickou moudrostí a obsahovaly prohloubení základních témat křesťanského života, zvláště těch, která jsou klíčová pro tuto formu zasvěceného života, a aby reflektovaly

aktuální otázky, které přináší dnešní doba a které vyžadují důkladné evangelijní rozlišování.

Nesmí chybět prohlubování znalostí Písma, teologických vědomostí a dynamik duchovního života, ani pozornost k magisteriu a pastoračním programům diecézního biskupa a Svatého otce.

Je důležité, aby intelektuální rozměr formace nebyl izolovaný, ale aby byl dobře integrovaný do růstu v životě podle Ducha Svatého a neustále oživovaný a prověřovaný vzhledem ke schopnosti navazovat a udržovat bratrské a sesterské vztahy.

Dbá se tedy o to, aby se setkání a formační iniciativy staly opravdovými příležitostmi pro sdílení víry a vzájemnou podporu. Formační program má být nesen také společnou modlitbou. Nesmí se zanedbat pedagogická péče týkající se dynamiky vztahů uvnitř *Ordo virginum*. Je třeba podporovat vzájemné přijetí a úctu, laskavost a inteligentní zvládnání případných napětí a konfliktů tak, aby se i tyto staly příležitostmi k růstu.

113. Konkrétní formační iniciativy a setkání mohou mít podobu přednášek a konferencí, sdílení zkušeností, naslouchání svědectví, sdílení ohledně četby, a dále podobu seminářů, rekolekcí nebo duchovních cvičení, biblických týdnů, poutí, kulturně vzdělávacích programů apod.

Sjednocující funkci diecézních formačních programů mohou plnit různé interdiecézní formační iniciativy, zvláště pokud jsou organizovány službami společenství natrvalo zřízenými v rámci seskupení místních církví (pokud takové služby existují), po dohodě s příslušnými biskupskými konferencemi a s biskupem ustanoveným pro *Ordo virginum*, pokud je jmenován.

ZÁVĚR

114. Pán Ježíš přitáhl všechny národy do jedné církve, se kterou se mysticky spojil snubní láskou. Toto podivuhodné tajemství, které se uskutečňuje ve slavení eucharistie, je principem jednoty a svatosti církve, jejího všeobecného poslání a její schopnosti oživovat hlásáním evangelia veškerou lidskou zkušenost a každou kulturu. Když církev kontempluje toto tajemství, uznává nový rozkvět *Ordo virginum* jako dar Ducha a s vděčností jej přijímá.

Boží milost předchází a provází každou, která obdrží toto zasvěcení. Zasvěcené panny jsou tak povolány žít v poslušnosti Duchu Svatému, zakoušet proměňující sílu Božího slova, které z tolika rozdílných žen vytváří sesterské společenství, a hlásat slovem i životem evangelium spásy tak, že se stanou obrazem církve – nevěsty, která žije jen pro Krista Ženicha, a tak ho zpřítomňuje ve světě.

Jako ke hvězdě, která vede jejich kroky, obracejí zasvěcené panny svůj pohled k Marii, dokonalé ikoně církve, do jejíž mateřské ochrany je církev svěřuje.

115.

Chválíme tě,
panenská Matko Boží,
ženo smlouvy, očekávání a naplnění.
Buď matkou a učitelkou
zasvěcených panen,
aby napodobováním tebe
s radostí přijímaly evangelium
a v něm každý den znovu objevovaly,
s pokorou a úžasem, svatý původ
svého snubního povolání.

Panno panen,
zapečetěný prameni, bráno nebe,
buď inspirací a průvodkyní
těchto našich sester,
aby měly dar
duchovního rozlišování

a jako poutnice dějinami
žily dynamiku proroctví
se svobodou a odvahou,
s odhodláním a něhou.

Ženo plná milosti
a překypující láskou,
Panno učiněná církví,
žehnej jejich cestě,
aby naděje
osvětlovala jejich mysl a rozšiřovala srdce
a vedla každý jejich krok.

Aby víra
dávala jejich rukám usilovnost a tvořivost,
aby jejich život byl plodný
a předjímal tady a teď realitu království.
Aby vytvářely a budovaly Boží lid,
účastí na jeho poslání
královském, prorockém a kněžském.

Nazýváme tě blahoslavenou,
ženou chvalo zpěvu Magnificat,
Matkou živého evangelia,
prosíme tě za tyto sestry:
shromáždí je ve své písni,
zapoj je do svého tance,
aby, následující Beránka, kamkoli půjde,
s lampami rozžatými,
vedly i nás
na věčnou svatební hostinu,
ke konečnému objetí s Láskou,
která nikdy nekončí.

(Schváleno Svatým otcem při audienci dne 8. června 2018)

Dáno ve Vatikánu dne 8. června 2018, v den slavnosti Nejsvětějšího Srdce Ježíšova

João Braz Card. de Aviz

Prefekt

+ José Rodríguez Carballo, O.F.M.

Arcibiskup sekretář